

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING

Ändrad lagstiftning om landskapsandelar och fortsatt kommunalt deltagande i finansieringen av hälso- och sjukvården

1997-98

nr 10

FÖRSLAG

Utgående från det förhandlingsresultat som representanter för landskapsstyrelsen och kommunerna enades om i september 1997 föreslår landskapsstyrelsen att vissa ändringar vidtas i lagstiftningen om landskapsandelar till kommunerna samt den lagstiftning som berör kommunernas fortsatta deltagande i finansieringen av hälso- och sjukvården.

Genom förslaget införs ett nytt förenklat system för beräkandet av landskapsandelarna för grundskolans driftskostnader. Enligt förslaget skall landskapsandelen för grundskolans driftskostnader beräknas utgående från ett basbelopp per barn i åldersgrupperna 6-11 år respektive 12-15 år. Enligt landskapsstyrelsens förslag skall dessutom en särskild landskapsandel betalas till de kommuner som har elever inom den så kallade träningsundervisningen. Avsikten med förslaget är att elever inom träningsundervisningen inte skall utgöra någon påtaglig merkostnad för kommunen, utan varje elev bör få den undervisning som är bäst lämpad för eleven i fråga. Beräkningarna av den särskilda landskapsandelen skulle baseras på det verkliga antalet elever.

Inom landskapsandelssystemet för socialvården föreslås en ny åldersgruppering på basen av vilka de kalkylerade markbeloppen fastställs. Enligt förslaget kommer de som är äldre än 85 år att bilda en egen åldersgrupp, varvid den nästäldsta åldersgruppen utgörs av 75-84 åringar. Samtidigt förelås att kompletteringen av skatteinkomsterna höjs i en kommungrupp. Kompensationsgränsen för fastäländska kommuner med mellan 500 och 1.100 invånare höjs från 85 procent till 90 procent.

Landskapsstyrelsen föreslår att en landskapslag om delfinansiering av hälso- och sjukvården i landskapet stiftas. Enligt lagen åläggs kommunerna att även under år 1998 tillsammans med landskapet svara för att hälso- och sjukvård tillhandahålls. Kommuner- na fullgör sin uppgift genom att de till landskapet betalar ett belopp motsvarande en uttaxering per skatteöre om 0,8 penni. Till grund för beräkningen av beloppets storlek läggs det totala antalet skatteören för skatteåret 1996. Vid fördelningen av beloppet mellan kommunerna beaktas förutom uttaxeringen om 0,8 penni även den komplettering av skatteinkomster som beviljas kommunerna år 1998. Det belopp som kommunerna skall betala till landskapet sänks således från årets 1,8 penni per skatteöre till 0,8 penni per skatteöre för år 1998. Av sänkningen om 1,0 penni per skatteöre kvittas 0,8 penni per skatteöre mot en sänkning av landskapsandelarna för den sociala sektorn.

Landskapskattelagens tillämpning uppskjuts till skatteåret 1999.

Framställningen ansluter sig till budgetförslaget för år 1998 och avses bli behandlad i samband med den. Avsikten är att de föreslagna lagarna skall träda i kraft så snart som möjligt, dock tidigast den 1 januari 1998.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

ALLMÄN MOTIVERING	1
1. Gällande bestämmelser	1
1.1. Allmänt	1
1.2. Landskapsandelar för socialvårdens driftskostnader	2
1.3. Landskapsandelar för grundskolans driftskostnader	2
1.4. Finansiering av Ålands hälso- och sjukvård	3
2. Behov av åtgärder och föreslagna ändringar	3
2.1. ÅHS-avgiften och landskapsandelar för socialvården	3
2.2. Komplettering av skatteinkomsterna	4
2.3. Landskapsandelar för grundskolans driftskostnader	4
2.3.1. Allmänt	4
2.3.2. Landskapsandel enligt basbelopp	5
2.3.3. Särskild landskapsandel för träningsundervisningen	5
3. Ikraftträdande	6
4. Förslagets ekonomiska och organisatoriska verkningar	6
5. Ärendets beredning	6
DETALJMOTIVERING	7
1. Landskapslag om ändring av landskapslagen om planering av och landskapsandelar till kommunerna	7
2. Landskapslag om ändring av landskapslagen om planering av och landskapsandelar för socialvården	11
3. Landskapslag om ändring av landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten	14
4. Landskapslag om ändring av 48 § grundskolelagen för landskapet Åland	20
5. Landskapslag om temporär delfinansiering av hälso- och sjukvården i landskapet	21
6. Landskapslag om ändring av 12 § landskapsskattelagen	22
7. Landskapslag om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i landskapslagen om ändring av kommunalskattelagen för landskapet Åland	22
LAGTEXT	23
1. Landskapslag om ändring av landskapslagen om planering av och landskapsandelar till kommunerna	23
2. Landskapslag om ändring av landskapslagen om planering av och landskapsandelar för socialvården	26
3. Landskapslag om ändring av landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten	29
4. Landskapslag om ändring av 48 § grundskolelagen för landskapet Åland	35
5. Landskapslag om temporär delfinansiering av hälso- och sjukvården i landskapet	36
6. Landskapslag om ändring av 12 § landskapsskattelagen	37
7. Landskapslag om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i landskapslagen om ändring av kommunalskattelagen för landskapet Åland	38
BILAGA	1

1.4. Finansieringen av Ålands hälso- och sjukvård

Finansieringen av ÅHS delas mellan landskapet och kommunerna enligt landskapslagen om temporär delfinansiering av hälso- och sjukvården i landskapet (19/96). Under år 1997 fullgör kommunerna sitt ansvar genom att de betalar ett belopp som beräknas utgående från det totala antalet skatteören för den senast slutförda beskattningen och en uttaxering om 1,8 penni per skatteöre. För budgetåret 1997 läggs uppgifter från skatteåret 1995 till grund.

Åren 1994 och 1995 baserades det belopp som kommunerna skulle betala till landskapet på 3,5 penni per skatteöre. År 1996 sänktes beloppet till 3,0 penni per skatteöre för att slutligen år 1997 sänkas till 1,8 penni per skatteöre.

Vid fördelning av beloppet mellan kommunerna beaktas det totala antalet skatteören för respektive kommun vid den senast slutförda beskattningen och den komplettering av skatteinkomster som beviljas kommunen under budgetåret. Det belopp en kommun skall betala fastställs av landskapsstyrelsen och delas i tolv lika stora rater som betalas månatligen.

2. Behov av åtgärder och föreslagna ändringar

2.1. ÅHS-avgiften och landskapsandelar för socialvården

Syftet med kommunernas deltagande i finansieringen var från början att ordna ett finansieringsalternativ till landskapsskatten då kostnaden för uppbörden av landskapsskatten var oklar. Den temporära modell som valdes har visat sig vara ett enkelt och billigt alternativ i förhållande till landskapsskattesystemet.

Avsikten med ÅHS-reformen var att landskapet skulle bära såväl det administrativa som det ekonomiska ansvaret för ÅHS. Alternativet med en landskapsskatt för att täcka de merkostnader som ÅHS förorsakat landskapet förefaller inte ändamålsenligt med tanke på landskapsstyrelsens strävan att successivt sänka skattetrycket.

Även för verksamhetsåret 1998 föreslås kommunerna tillsammans med landskapet svara för att hälso- och sjukvården tillhandahålls. Enligt landskapsstyrelsens förslag skulle kommunerna fullgöra sitt ansvar genom att de betalar ett belopp som beräknas utgående från det totala antalet skatteören för den senast slutförda beskattningen och en uttaxering om 0,8 penni per skatteöre. Det belopp som kommunerna skall betala till landskapet sänks således från 1,8 penni per skatteöre till 0,8 penni per skatteöre. Av sänkningen om 1,0 penni per skatteöre kvittas 0,8 penni per skatteöre mot en sänkning av landskapsandelarna för den sociala sektorn. Landskapsstyrelsen har för avsikt att uppta en diskussion om lämpligt förfaringsätt för att avskaffa den återstående delen med kommunerna inför år 1999.

Samtidigt föreslås att landskapsandelsprocenten för socialvården graderas i större utsträckning än enligt gällande system enligt kommungrupp. Enligt förslaget skulle landskapsandelen för socialvårdens driftskostnader utgå med 37 procent av de kalkylerade kostnaderna för landskommunerna och med 24 procent för Mariehamns stad.

För att erhålla en bättre indelning av åldersgrupperna som antas beskriva de verkliga kostnaderna i kommunerna bättre än gällande indelning föreslås att de som är äldre än 85 år bildar en egen åldersgrupp, varvid den nästäldsta åldersgruppen utgörs av 75-84-åringar.

2.2. Komplettering av skatteinkomsterna

Därtill föreslås en höjning av kompletteringen av skatteinkomsterna i en kommungrupp. Kompensationsgränsen för fastäländska kommuner med mellan 500 och 1.100 invånare, vid årskiftet 1996/97 endast Eckerö och Sund, höjs således från 85 procent till 90 procent.

2.3. Landskapsandelar för grundskolans driftskostnader

2.3.1. Allmänt

Bakgrunden till förändringsbehovet av landskapsandelarna för grundskoleväsendet ligger dels i att den modell som nu tillämpas upplevs som komplicerad dels i att möjligheterna till insyn i beräkningsgrunderna upplevs vara begränsade. Därtill genomfördes från år 1997 en totalrefom av statsandelarna i riket vilket innebär att de beröringspunkter som den åländska modellen har haft med riksmodellen försvinner. Det gäller framför allt delar av den information som behövs för den regressionsanalys som enligt gällande system beskriver förhållandet mellan timresursen per elev och kostnaden per elev.

Landskapsstyrelsens förslag till ny landskapsandelsmodell för grundskolan baseras på det förslag som en arbetsgrupp med uppgift att föreslå "ett system för landskapsandelar till kommunerna för grundskolekostnader" överlämnade till landskapsstyrelsen i februari 1997. Vid utarbetande av ett nytt landskapsandelssystem för grundskolan har målsättningen varit att få ett klart och överskådligt system med goda insynsmöjligheter, att andelarna skulle fördelas rättvist mellan kommunerna, att grunderna inte skulle kunna påverkas av kommunerna på ett sätt som strider mot systemets mål, att förändringen för någon enskild kommun inte får vara för stor och att systemet följer europakonventionen om kommunal självstyrelse. Vidare har resultaten av 1994 års landskapsandelsreform beaktats så långt som möjligt vad gäller den enskilda kommunens situation. En mängd bakgrundsinformation och beräkningar har gjorts då olika modeller granskats. En jämförelse har gjorts av de verkliga nettokostnaderna för grundskolan per elev och per invånare i varje kommun. De kalkylerade kostnaderna enligt gällande system har jämförts med de verkliga kostnaderna dels för skjuts- och inkvarteringskostnaderna, dels för de övriga kostnaderna per elev.

Träningsundervisningen har granskats skilt för sig.

Förutom ändringar i landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten, grundskolelagen för landskapet Åland (18/95) och landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna förutsätter förslaget ändringar i grundskoleförordningen för landskapet Åland (95/95).

2.3.2. Landskapsandel enligt basbelopp

Enligt landskapsstyrelsens förslag skall landskapsandelen för grundskolans driftskostnader beräknas utgående från ett basbelopp per barn i åldersgrupperna 6-11 år respektive 12-15 år. Antalet invånare i åldersgruppen räknas vid ingången av året före verksamhetsåret. För verksamhetsåret 1998 används således antalet invånare i åldersgruppen den 1 januari 1997. Åldersgrupperna har valts utgående från att ett helt år hinner passera från det att gruppen räknas till dess att budgeten förverkligas. Grupperna skall således ungefär motsvara elevunderlaget i årskurserna 1-6 respektive 7-9. Sexåringarna hinner således fylla sju år och börja skolan. Uppgiften om antalet invånare i åldersgrupperna fås från officiell statistik som finns tillgänglig första halvan av februari månad. Basbeloppets nivå har föreslagits med utgångspunkt från att kostnadsfördelningen mellan landskapet och kommunerna totalt sett skulle vara neutral samt att utrymme måste finnas för olika nivåer i olika kommungrupper eftersom förutsättningarna varierar. Användningen av invånarantalet i vissa åldersgrupper i stället för såsom enligt gällande system enligt elevantal motive-ras med att beräkningen av antalet elever per kommun visat sig vara ett mycket mer resurskrävande förfarande än vad man antog vid införandet beräkningssystemet i samband med landskapsandelreformen år 1994.

Den finansiering av kommunernas grundskoleverksamhet som enligt gällande system baserar sig på särskilda enhetspriser för skolskjuts och inkvartering slopas. I stället beaktas dessa kostnader i basbeloppen och i indelningen av kommunerna i grupper.

2.3.3. Särskild landskapsandel för träningsundervisningen

Barn som på grund av handikapp inte kan få undervisning i den nioåriga grundskolan och som enligt 21 § 3 mom. grundskolelagen för landskapet Åland (18/95) blir läropliktiga det år de fyller sex år erbjuds undervisning i form av så kallad träningsundervisning. Träningsundervisning erbjuds för närvarande enbart vid Kyrkby högstadieskola.

Enligt landskapsstyrelsens förslag skulle en särskild landskapsandel betalas till de kommuner som har elever inom träningsundervisningen. Utgångspunkten är att elever inom träningsundervisningen inte skall utgöra någon påtaglig merkostnad för kommunen, utan varje elev bör få den undervisning som är bäst lämpad för eleven i fråga. Den särskilda landskapsandelen framräknas kalkylmässigt som skillnaden mellan kostnaden i genomsnitt för en elev på Åland och kostnaden för en elev i träningsundervisning.

Beräkningarna av den särskilda landskapsandelen skall baseras på det verkliga antalet elever.

3. Ikraftträdande

Avsikten är att lagarna i denna framställning skall träda i kraft tidigast den 1 januari 1998. Med tanke på den erforderliga lagtingsbehandlingen och lagstiftningskontrollen föreslås att ikraftträdelsedatumet i enlighet med 20 § 3 mom. självstyrelselagen lämnas öppen för landskapsstyrelsen att fatta beslut om.

4. Förslagets ekonomiska och organisatoriska verkningar

Utgångspunkten med reformen av landskapsandelarna för grundskolan är att den totala kostnadsfördelningen mellan landskapet och kommunerna skall vara neutral. I övrigt hänvisas till de provberäkningar som under förhandlingarna med kommunerna utförts av budgetbyrån samt budgetförslaget för år 1998.

Minskningen av ÅHS-avgiften med 1,0 penni per skatteöre innebär att landskapets kostnader för finansieringen av hälso- och sjukvården ökar. Förslaget bygger dock på att sänkningen av ÅHS-avgiften till största delen (0,8 penni per skatteöre) kvittas mot landskapsandelarna för socialvården, varför den totala kostnadsförändringen är liten. Samtidigt höjs kompletteringen av skatteinkomsterna för en kommungrupp vilket medför en ökning av landskapets kostnader. I övrigt hänvisas till de provberäkningar av reformen som under förhandlingarna med kommunerna utförts av budgetbyrån samt till budgetförslaget för år 1998.

Framflyttandet av verkställandet av landskapsbeskattningen till skatteåret 1999 innebär att landskapsstyrelsen befrias från alla förvaltningsuppgifter i samband med verkställighet och uppbörd av landskapsskatten för skatteåret 1998.

I övrigt medför förslaget förenklade transfereringsrutiner mellan landskapet och kommunerna.

5. Ärendets beredning

Förslaget har utarbetats på basen av utredningen "Betänkande avgivet av arbetsgruppen för översyn av landskapsandelarna till kommunerna för grundskolekostnader" och det förhandlingresultat som representanterna för landskapsstyrelsen och kommunerna uppnått vid förhandlingar om vidareutveckling av landskapsandelssystemet och övriga ekonomiska relationer inför budgetåret 1998. Eftersom förslaget baserar sig på ett förhandlingsresultat mellan landskapsstyrelsen och kommunerna samt ärendet är av brådskande natur har förslaget inte varit på remiss till kommunerna.

DETALJMOTIVERING

1. Landskapslag om ändring av landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna

1 § *Definitioner* Enligt gällande 1 § 2 punkt avses med allmän landskapsandel den allmänna landskapsandelens basdel och utjämningsdel. Utgångspunkten vid övergången till det kalkylbaserade landskapsandelssystemet år 1994 var att fördelningen av kostnaderna mellan landskapet och kommunerna totalt sett inte skulle förändras. Trots detta skulle reformen i ett övergångsskede ha föranlett förändringar i landskapsandelarnas belopp för vissa kommuner. För att övergången skulle bli så smidig som möjligt intogs en bestämmelse om utjämning av den allmänna landskapsandelen. Utjämningsdelen kom att minska eller öka kommunens allmänna landskapsandel under en övergångsperiod på fyra år. Den sista utjämningen genomförs år 1997. Begreppet utjämningsdel har därmed förlorat sin betydelse varför definitionen av allmän landskapsandel kan slopas.

I punkt 5 införs en definition av begreppet skatteöre för att förtydliga dess innebörd i förhållande till skattelagstiftningen.

3 § *Grunderna för fastställande av landskapsandelarna* Bestämmelsen föreslås upphävd eftersom beräkningsgrunderna för landskapsandelarna för grundskolan samt justeringsgrunderna för landskapsandelarna i övrigt ändras. Grunderna för landskapsandelarna för socialvården och undervisnings- och kulturverksamheten regleras i respektive speciallag. Bestämmelserna om det genomsnittliga beloppet för den allmänna landskapsandelen eller rättare sagt om basbeloppet för den allmänna landskapsandelen föreslås flyttat till en ny 7a § i tredje kapitlet. Terminologin inom hela landskapsandelssystemet föreslås i förtydligande syfte ändrad så att grunden för landskapsandelen genomgående kallas basbelopp. Begreppen genomsnittliga belopp, kalkylerade markbelopp och enhetspris ersätts således inom hela landskapsandelssystemet med ordet basbelopp.

4 § *Justering av landskapsandelarna i motsvarighet till förändringarna i kostnadsnivån* Paragrafen är ny till innehållet. För närvarande innehåller paragrafen bestämmelser om justering av de genomsnittliga beloppen under och efter verksamhetsåret. För att förenkla administrationen slopas från och med verksamhetsåret 1998 i allmänhet de justeringar som skall göras av de genomsnittliga beloppen av landskapsandelarna eller de genomsnittliga belopp som ligger till grund för enhetspriserna under och efter respektive verksamhetsår.

Enligt den förslagna paragrafen skall samtliga landskapsandelar för driftskostnaderna efterjusteras under verksamhetsåret i motsvarighet till förändringarna i kostnadsnivån. Justeringen görs i motsvarighet till de faktiska förändringarna i kostnadsnivån utgående från en jämförelse mellan juli månads allmänna förtjänstnivå- och konsumentprisindex året före verksamhetsåret och juli månads allmänna förtjänstnivå- och konsumentprisindex verksamhetsåret. Förändringarna i fråga om kostnadsnivån beaktas endast om den

allmänna kostnadsnivån ökat eller minskat med över fem procent. Förändringen i den allmänna kostnadsnivån räknas ut så att två tredjedelar av förändringen anses bero på förändringen i den allmänna förtjänstnivån samt en tredjedel på förändringen i den allmänna prisnivån. För närvarande har landskapet inget eget förtjänstnivåindex att utgå ifrån, varför landskapsstyrelsen vid sina justeringar får förlita sig till den finska statistikcentralens index för hela landet. Förändringen i prisnivån mäts på basis av konsumentprisindex för landskapet Åland. Justeringen genomförs i fråga om den förändring som överstiger fem procents nivå.

Förslaget innebär att för verksamhetsåret 1999 är det juli månads allmänna förtjänstnivå- och konsumentprisindex för år 1998 som skall jämföras med juli månads allmänna förtjänstnivå- och konsumentprisindex år 1999.

5 § Förändring av landskapsandelsuppgifter och kostnadsnivån Enligt förslaget slopas omnämmandet av kommunernas lönebundna avgifter som jämförelsegrund vid förändringar i kostnadsnivån. Förslaget överensstämmer med förhandlingsresultatet mellan landskapsstyrelsen och kommunerna.

6 § Bibehållande av kostnadsfördelningen Utgångspunkten är att kostnadsfördelningen mellan landskapet och kommunerna inte skall förändras jämfört med den situation som var gällande när lagen träder i kraft. Genom ändringen av 1 mom. beaktas även kvittningen av den av kommunerna uppburna ÅHS-avgiften mot en sänkning av landskapsandelarna för socialvården.

I 2 mom. föreslås ett förtydligande av att det enbart är de uppgiftsbaserade landskapsandelarna som justeras vart fjärde år (jfr 1 mom.). Justeringen av den allmänna landskapsandelen görs däremot varje år med stöd av de föreslagna 4 och 7a §§ och inte på grundval av en kostnadsfördelningsutredning enligt speciallagarna.

En justering av landskapsandelarna i förhållande till kostnadsfördelningens utveckling föreslås liksom enligt den gällande lagstiftningen genomförd vart fjärde år. Den första kostnadsfördelningsutredningen skulle avse en jämförelse mellan år 1998 och år 2002, under förutsättning att landskapslagen träder i kraft år 1998. Utvärderingen skulle därmed göras år 2003 då samtliga data som behövs för jämförelsen torde finnas tillgängliga. En justering skulle således bli aktuell första gången år 2004, dvs första verksamhetsåret efter att utredningarna slutförts.

7a § Basbelopp för den allmänna landskapsandelen Enligt förslaget sammanförs bestämmelserna om fastställandet av det genomsnittliga beloppet, enligt förslaget basbeloppet, för den allmänna landskapsandelen på ett mer ändamålsenligt och överskådligt sätt än tidigare. Terminologin inom hela landskapsandelssystemet föreslås i förtydligande syfte ändrad så att grunden för landskapsandelen genomgående kallas basbelopp.

Förslaget innebär att landskapsstyrelsen vid fastställandet år 1998 (*fastställelseår*) av basbeloppet för följande verksamhetsår 1999 (*verksamhetsår*) utgår från det basbelopp som fastställdes år 1997 (*föregående fastställelseår*) för år 1998 justerat med förändringen i kostnadsnivån utgående från juli månads allmänna förtjänstnivå- och konsumentprisindex år 1998 (*fastställelseåret*).

8 § *Allmän landskapsandel till kommuner* I paragrafens 1 mom. föreslås begreppet det genomsnittliga beloppet ersatt med basbeloppet. Terminologin inom hela landskapsandels-systemet föreslås i förtydligande syfte ändrad så att grunden för landskapsandelen genomgående kallas basbelopp.

För att utjämna effekterna av det nya landskapsandelssystemet finns enligt 3 mom. en ekonomisk utjämning mellan kommunerna under en övergångsperiod på fyra år. Utjämningsdelen beaktas genom en ökning eller minskning av den allmänna landskapsandelen. Den sista utjämnningen genomförs år 1997. Från och med år 1998 saknar momentet betydelse och kan därmed upphävas.

11 § *Komplettering av skatteinkomsterna* För att bättre avspegla kommunernas faktiska möjligheter att kompensera låga skatteinkomster föreslås att kompensationsgränsen för kommuner med mellan 500 och 1.100 invånare höjs med från 85 procent till 90 procent. För närvarande omfattas endast Eckerö (816) och Sund (965) av den nya kommungruppen.

13 § *Tidpunkt för fastställande och justering av landskapsandelen* Paragrafen föreslås upphävd. Enligt gällande lydelse av paragrafen skall landskapsstyrelsen senast den 15 oktober varje år besluta om fastställande och justering av de genomsnittliga beloppen av landskapsandelarna eller de genomsnittliga belopp som ligger till grund för landskapsandelarna.

För att förenkla administrationen av landskapsandelarna slopas i allmänhet justeringarna av landskapsandelarna under och efter respektive verksamhetsår. Den justering som enligt framställningen föreslås i förhållande till de faktiska förändringarna regleras i 4 §. För att erhålla en mer ändamålsenlig reglering av den allmänna landskapsandelen föreslås att bestämmelsen om tidpunkten för fastställande av basbeloppet för den allmänna landskapsandelen flyttas till den nya 7a §.

15 § *Tidpunkt för utbetalning* Ändringen är av teknisk natur. Landskapsstyrelsen beslutar enligt 4 § senast den 15 oktober varje år om en justering av bland annat de allmänna landskapsandelarna. Om en justering blir aktuell skall den beaktas vid utbetalningen av landskapsandelarna för två resterande månaderna av kalenderåret.

20 § *Ändringssökande* Ändringen föranleds av att lagen om ändringsökande i förvaltningsärenden (FFS 154/1950) har upphävts och ersatts med förvaltningsprocesslagen (FFS 586/1996).

21 § *Skyldighet att lämna upplysningar* Ändringen föranleds av den nya kommunallagen för landskapet Åland.

28 § *Komplettering av skatteinkomsterna under år 1998* Enligt 29 § landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna (29/97) beräknas kompletteringen av skatteinkomsterna för år 1997 på basis av den genomsnittliga och kommunens egen uttaxering per skatteöre i landskapet under år 1996 minskad med 1,8 penni. Genom paragrafen skulle kompletteringen för år 1997 bli neutral även om uttaxeringen per skatteöre inte sänktes, vilket förväntades med anledning av ÅHS-reformen.

För att kompletteringen för år 1998 skall bli neutral även om uttaxeringen per skatteöre inte sänks föreslås att grunderna för skattekompletteringen ändras så att den genomsnittliga och kommunernas egen uttaxering per skatteöre minskas med 0,8 penni vid beräkningen av kompletteringen för år 1998. Sänkningen från 1,8 till 0,8 penni per skatteöre hänger samman med höstens förhandlingsresultat mellan landskapet och kommunerna i fråga om en kvittning av den från kommunerna uppburna ÅHS-avgiften mot en sänkning av landskapsandelarna för socialvården. Under år 1998 skall således en ÅHS-avgift om 0,8 penni per skatteöre uppbäras av kommunerna.

Förslaget föreslås genomförd genom en ändring av 28 § som senast ändrades år 1994 och som då reglerade skattekompletteringen för år 1994 och 1995.

Ikraftträdelsebestämmelsen Avsikten är att landskapslagen skall träda i kraft samtidigt som de övriga i framställningen intagna lagförslagen, dock tidigast den 1 januari 1998. Ikraftträdelsedatumet lämnas i enlighet med 20 § 3 mom. självstyrelselagen öppen för landskapsstyrelsen att fatta beslut om.

Enligt förslagets 7a § skall landskapsstyrelsen årligen senast den 15 oktober fastställa ett basbelopp för den allmänna landskapsandelen för det följande verksamhetsåret. För det år denna lag träder i kraft föreslås dock enligt 2 mom. att basbeloppet skulle fastställas i samband med avgivandet av budgetförslaget för år 1998 till lagtinget.

Avsikten är att de föreslagna ändringarna av lagen skall tillämpas första gången redan på den allmänna landskapsandel som enligt 14 § 2 mom. beviljas senast den 11 januari 1998, dvs innan den föreslagna lagen förväntas träda i kraft. För att möjliggöra en sådan tillämpning föreslås att en fullmaktsbestämmelse intas i övergångsbestämmelsens 3 mom. De förändrade landskapsandelsbeloppen enligt det förändrade beräkningsystemet kommer sedan att beaktas vid den första månadsutbetalningen till kommunerna efter det att lagen trätt ikraft.

I 4 mom. föreslås att de allmänna landskapsandelar som hinner betalas ut innan lagen träder i kraft enligt det gamla systemet skall kvittas mot de allmänna landskapsandelar som skulle ha betalats till kommunerna under år 1998 om denna lag varit gällande från och med den 1 januari 1998. I förhandlingarna med kommunerna har parterna utgått ifrån att såsom om lagförslaget skulle ha blivit gällande från och med den 1 januari 1998, med tanke på att lagtingsbehandlingen och lagstiftningskontrollen av ärendet kommer att till att lagförslaget kan träda i kraft tidigast under mars/april månad år 1998 för kvittningsbestämmelse intagen i övergångsbestämmelserna. Enligt 12 § regeringsformen (FFS 94/1919 änd. 969/1995) är var och ens egendom skyddad. Regeringsformen seras eftersom det föreslagna 4 mom. kan innebära försämringar av rättigheter som anses intjänade. Uttrycket var och en avser dock fysiska personer, dvs människor. Regeringsformen kan indirekt även omfatta juridiska personer, eftersom avsaknaden av en fysisk person som juridisk person kan innebära att man gör intrång i rättigheter som tillkommer en individ som befinner sig bakom den juridiska personen. Kommunerna lämnas dock undantaget vedertagen lagstiftningspraxis utanför skyddet för de grundläggande fri- och rättigheter (jfr GrUU 18/1982 rd, GrUU 6/1990 rd, GrUU 7/1990 rd, RP 390/1993 rd). Förslaget således inte innebära någon konflikt med regeringsformen.

Enligt 14 § 2 mom. landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna skall kompletteringen årligen före utgången av mars. För att det skall vara möjligt att de föreslagna ändringarna när skattekompletteringen beviljas år 1998 föreslås i 4 mom. att kompletteringen år 1998 skall beviljas före utgången av den månad som följande efter den månad när lagen trätt i kraft. Skattekompletteringen till kommunerna skall sedan enligt 15 § 3 mom. månatligen i lika stora poster i april-juni.

2. Landskapslag om ändring av landskapslagen om planering av och landskapsplanering i socialvården

5 § *Socialvårdsplanens innehåll* Genom ändringen ersätts begreppet markbelopp med basbelopp. Terminologin inom hela landskapsandelssystemet föreslås i förtydligande ändrad så att grunden för landskapsandelen genomgående kallas basbelopp.

8 § *Fastställande av basbeloppen* Genom förslaget förtydligas lagtexten i 8 § i överensstämmelse med praxis samt motsvarande ändringar i landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna och landskapslagen om planering av och landskapsplanering i undervisnings- och kulturverksamheten.

Förslaget innebär att landskapsstyrelsen vid fastställandet år 1998 (*fastställande*) av basbeloppet för följande verksamhetsår 1999 (*verksamhetsår*) utgår från det basbelopp som fastställdes år 1997 (*föregående fastställelseår*) för år 1998 justerat med förändring i kostnadsnivån utgående från juli månads allmänna förtjänstnivå- och konsumentprisindex år 1998 (*fastställelseåret*).

9 § *Basbelopp enligt åldersgrupp* Basbeloppen enligt åldersgrupp utgör en av grundfaktorerna för beräkandet av landskapsandelen för socialvården. För att erhålla en bättre indelning av åldersgrupperna som antas beskriva de verkliga kostnaderna i kommunerna bättre än gällande indelning föreslås att de som är äldre än 85 år bildar en egen åldersgrupp, varvid den nästäldsta åldersgruppen utgörs av 75-84 åringar.

10 § *Landskapsandel till kommunerna* Genom ändringen ersätts begreppet markbelopp med basbelopp. Terminologin inom hela landskapsandelssystemet föreslås i förtydligande syfte ändrad så att grunden för landskapsandelen genomgående kallas basbelopp.

11 § *Landskapsandelsprocenter enligt bosättningsstrukturgrupp* Samtidigt med att ÅHS-avgiften kvittas mot landskapsandelarna för socialvården (0,8 penni per skatteöre) samt en ny åldersgrupp vid uträkandet av landskapsandelarna för socialvården införs (85 år och äldre) föreslås en ny indelning av ersättningsgrunderna.

Enligt förslaget skulle landskapsandel utgå med 37 procent av de kalkylerade kostnaderna för landskommunerna och med 24 procent för Mariehamns stad.

12 § *Beviljande och utbetalning av landskapsandelar* Enligt 4 § landskapsandelslagen skall samtliga landskapsandelar efterjusteras under verksamhetsåret i motsvarighet till förändringarna i kostnadsnivån. Justeringen görs i motsvarighet till de faktiska förändringarna i kostnadsnivån utgående från en jämförelse mellan juli månads allmänna förtjänstnivå- och konsumentprisindex året före verksamhetsåret och juli månads allmänna förtjänstnivå- och konsumentprisindex verksamhetsåret. Förändringarna i fråga om kostnadsnivån beaktas endast om den allmänna kostnadsnivån ökat eller minskat med över fem procent. Justeringen genomförs i fråga om den förändring som överstiger fem procents nivå.

Genom ändringen av paragrafens 3 mom. anpassas bestämmelsen till den nya indexjusteringen.

13 § *Bibehållande av kostnadsfördelningen* Utgångspunkten är att kostnadsfördelningen mellan landskapet och kommunerna inte skall förändras jämfört med den situation som var gällande när lagen träder i kraft. Landskapsandelssystemet är kalkylmässigt och en avvikelse kan därmed uppstå mellan den uppskattade och den verkliga utvecklingen av socialvården. Verksamheten kan exempelvis ha utformats i en annan riktning, i den omfattning socialvårdsplanen ger utrymme till detta, än vad som uppskattats vid de kalkylerade beräkningarna. För att garantera en kontinuerlig utveckling av serviceprodukten i kommunerna är det enligt landskapsstyrelsens uppfattning viktigt att kostnadsfördelningen bevaras på den nivå den var innan lagen trädde i kraft. Genom ändringen av 1 mom. beaktas även kvittningen av den av kommunerna uppburna ÅHS-avgiften mot en sänkning av landskapsandelarna för socialvården.

Enligt 3 mom. utreds kostnadsfördelningens utveckling liksom enligt gällande lagstiftning vart fjärde år. Den första kostnadsfördelningsutredningen mellan landskapet och kommunerna skulle avse en jämförelse mellan år 1998 och år 2002, under förutsättning att landskapslagen träder i kraft år 1998. Utvärderingen skulle därmed göras år 2003 då samtliga uppgifter som behövs för jämförelsen torde finnas tillgängliga. En justering skulle således bli aktuell första gången år 2004, dvs första verksamhetsåret efter att utredningarna slutförts.

14a § *Nya uppgifter* Med beaktande av att landskapets andel av kostnaderna för nya uppgifter blir lägre än enligt det gällande systemet för socialvården föreslås att det i lagen intas en deklaration om att då nya uppgifter påföres kommunerna skall det eftersträvas att merkostnaderna fördelas mellan landskapet och kommunerna enligt nuvarande kostnadsfördelning.

27 § *Ändringssökande* Ändringen föranleds av att lagen om ändringsökande i förvaltningsärenden (FFS 154/1950) har upphävts och ersatts med förvaltningsprocesslagen (FFS 586/1996).

30 § *Skyldighet att lämna upplysningar* Ändringen föranleds av den nya kommunallagen för landskapet Åland samt i förtydligande syfte.

Ikraftträdelsebestämmelsen Avsikten är att landskapslagen skall träda i kraft samtidigt som de övriga i framställningen intagna lagförslagen, dock tidigast den 1 januari 1998. Ikraftträdelsedatumet lämnas i enlighet med 20 § 3 mom. självstyrelselagen öppen för landskapsstyrelsen att fatta beslut om.

Enligt 4 § landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården skall landskapsstyrelsen årligen i samband med avgivandet av förslaget till budget anta en plan för ordnande av socialvården i landskapet under de fem följande kalenderåren. Socialvårdsplanen skall bland annat innehålla basbelopp enligt åldersgrupp per invånare för det följande verksamhetsåret. Eftersom basbeloppen enligt såväl 4 § 1 mom. 3 punkten som 8 § skall fastställas i socialvårdsplanen föreslås i 2 mom. att de föreslagna ändringarna av landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården skall beaktas när de basbeloppen per kommuninvånare för år 1998 fastställs.

Avsikten är att de föreslagna ändringarna av landskapsandelarna för socialvården skall tillämpas första gången redan på den landskapsandel som beviljas senast den 11 januari 1998, dvs innan den föreslagna lagen förväntas träda i kraft. För att möjliggöra en sådan tillämpning föreslås att en fullmaktsbestämmelse intas i övergångsbestämmelsens 3 mom. De förändrade landskapsandelsbeloppen enligt det förändrade beräkningssystemet kommer sedan att beaktas vid den första månadsutbetalningen till kommunerna efter att lagen trätt ikraft.

I 4 mom. föreslås att de landskapsandelar för socialvården som hinner betalas ut innan denna lag träder i kraft enligt det gamla systemet skall kvittas mot de landskapsandelar som skulle ha betalats till kommunerna under år 1998 om denna lag varit gällande från och med den 1 januari 1998. I förhandlingarna med kommunerna har parterna utgått ifrån kalkyler såsom om lagförslaget skulle ha blivit gällande från och med den 1 januari 1998. Med tanke på att lagtingsbehandlingen och lagstiftningskontrollen av ärendet kommer att leda till att lagförslaget kan träda i kraft tidigast under mars/april månad år 1998 föreslås en kvittningsbestämmelse intagen i övergångsbestämmelserna. Förslaget är så som ovan redogjorts i motiven till övergångsbestämmelserna för ändringen av landskapsandelslagen förenligt med 12 § regeringsformen.

3. Landskapslag om ändring av landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten

3 § *Allmän bestämmelse* Enligt förslaget till reformering av landskapsandelssystemet för grundskolan kommer debiteringen kommunerna emellan i fråga om driftskostnaderna att ske enligt de verkliga kostnaderna såvida kommunerna inte kommer överens om något annat. Omnämmandet i paragrafen av betalningsdelar slopas. Närmare bestämmelser om hemkommunernas kostnadsansvar föreslås intagna i 48 § grundskolelagen för landskapet Åland.

4 § *Fastställande av landskapsandelsgrunderna* På motsvarande sätt som i fråga om fastställandet av de genomsnittliga beloppen för enhetspriserna enligt 8 § landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten föreslås att basbeloppen och det särskilda landskapsandelsbeloppet skall fastställas senast den 15 oktober varje år. Med tanke på kommunernas budgetberedning bör landskapsstyrelsen så tidigt som möjligt fastställa dessa belopp. Enligt 60 § kommunallagen för landskapet Åland (5/80) skall kommunstyrelsen före november månads utgång tillställa kommunfullmäktige förslaget till budget för följande år. Motsvarande bestämmelse finns i 64 § i den nya kommunallagen (73/97). Senast den 16 november året före räkenskapsåret skall kommunfullmäktige även bestämma uttaxeringen per skatteöre. Från och med år 1999 skall fullmäktige enligt 66 § nya kommunallagen senast i samband med att budgeten antas besluta om kommunens inkomstskattesats och om grunderna för övriga kommunala skatter. Dessförinnan bör kommunen ha fått uppgifter om beloppen, som torde ge kommunen en vägledning om hur följande finansårs landskapsandelar kommer att bli. Dessutom bör beloppen fastställas i nära samband med beredningen av förslaget till landskapsbudget för att garantera att saklösningarna sammanfaller.

5 § *Basbeloppen* Landskapsandelen för grundskolan beräknas utgående från ett basbelopp per barn i åldersgrupperna 6-11 år respektive 12-15 år (se 6 §). Basbeloppen kan

inte direkt översättas till kalkylerade kostnader per elev eftersom åldersgruppen 6-15 åringar täcker tio stycken åldersklasser att jämföra med grundskolans nio årskurser. Eftersom alla elever inte går exakt nio år i grundskolan har den här åldersgruppen setts som tillämpbar i det här sammanhanget då en landskapsandel skall kalkyleras fram.

De faktorer som skall beaktas vid fastställandet av basbeloppet motsvarar ändringarna i landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna och landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården. Förslaget innebär att landskapsstyrelsen vid fastställandet år 1998 (*fastställelseår*) av basbeloppet för följande verksamhetsår 1999 (*verksamhetsår*) utgår från det basbelopp som fastställdes år 1997 (*föregående fastställelseår*) för år 1998 justerat med förändringen i kostnadsnivån utgående från juli månads allmänna förtjänstnivå- och konsumentprisindex år 1998 (*fastställelseåret*).

6 § *Basbelopp enligt åldersgrupp* Grundprincipen enligt reformen av landskapsandelarna för grundskolans driftskostnader är att landskapsandelen skall beräknas utgående från ett basbelopp per barn i åldersgrupperna 6-11 år respektive 12-15 år. Antalet invånare i åldersgruppen räknas vid ingången av året före verksamhetsåret. Åldersgrupperna har valts utgående från att helt år hinner passera från det att gruppen räknas tills dess landskapsbudgeten förverkligas samtidigt som grupperna ungefär skall motsvara elevunderlaget i årskurserna 1-6 respektive 7-9. Sexåringar hinner fylla sju år och börja grundskolan. Invånarantalet vid det årsskifte som närmast föregår budgeteringstidpunkten är emellertid den senaste uppgift som finns att tillgå vid budgeteringstillfället. Uppgiften om antalet invånare i åldersgrupperna fås från officiell statistik som finns tillgänglig första halvan av februari månad.

Orsaken till att landskapsandelarna baseras på invånarantalet i vissa åldersgrupper i stället för såsom enligt gällande system enligt elevantal motiveras med att beräkningen av antalet elever per kommun visat sig vara mycket mer resurskrävande förfarande än vad man kunnat föreställa vid införandet beräkningssystemet i samband med landskapsandelsreformen år 1994. Antalet korrigeringar och omberäkningar har varit många.

7 § *Landsandel till kommuner* Av paragrafen framgår hur landskapsandelen för grundskolans driftskostnader räknas fram.

Enligt förslagets 14 § 2 mom. skall invånarantalet vid ingången av året före verksamhetsåret vara kommunens invånarantal. Det betyder att för landskapsbudgeten år 1998 används antalet invånare i åldersgruppen den 1 januari 1997.

Landskapsandelen beräknas på basen av en koefficient för respektive kommun. Med fastäländska kommuner avses inte skärgårdskommunerna Brändö, Föglö, Kumlinge, Kökar, Sottunga och Vårdö samt Mariehamns stad. Fastäländska kommuner med mindre än 1.000 invånare var vid årskiftet 1996/97 Eckerö (816), Geta (475), Lumparland (339), och Sund (965). Fastäländska kommuner med mer än 1.000 invånare var vid årskiftet

1996/97 Finström (2.283), Hammarland (1.319), Jomala (3.175), Lemland (1.458) och Saltvik (1.618).

Enligt förslaget från den arbetsgrupp som gjorde en utredning om en reformering av grundskolans driftskostnader (se kapitel 5) skulle Föglö ha fått en koefficient som var 0,75. Landskapsstyrelsen föreslår att koefficienten för Föglö höjs från 0,75 till 1,0. Förslaget överensstämmer med det förhandlingsresultat landskapsstyrelsen och kommunerna enades om i september 1997. Genom förslaget placeras Föglö i samma grupp som övriga skärgårdskommuner. Anledningen till att enbart Föglö och inte även Vårdö flyttas till kommungruppen med skärgårdskommuner är att det från Vårdö är möjligt att delta i högstadiundervisning på fasta Åland samtidigt som eleverna kan bo hemma. Eleverna på Föglö ges däremot undervisning i skärgården.

8§ *Bibehållande av kostnadsfördelningen* Utgångspunkten är att kostnadsfördelningen mellan landskapet och kommunerna inte skall förändras jämfört med den situation som var gällande när lagen träder i kraft. Eftersom landskapsandelarna inte är strikt utgiftsbundna och det därmed kan det uppstå avvikelser mellan den uppskattade och den verkliga kostnaden föreslås en kontinuerlig justering av kostnadsfördelningen. Enligt 2 mom. utreds kostnadsfördelningens utveckling liksom enligt gällande lagstiftning vart fjärde år. Den första kostnadsfördelningsutredningen mellan landskapet och kommunerna skulle avse en jämförelse mellan år 1998 och år 2002, under förutsättning att landskapslagen träder i kraft år 1998. Utvärderingen skulle därmed göras år 2003 då samtliga data som behövs för jämförelsen torde finnas tillgängliga. En justering skulle således bli aktuell första gången år 2004, dvs första verksamhetsåret efter att utredningarna slutförts.

9 § *Särskild landskapsandel för träningsundervisning* Enligt 21 § 3 mom. grundskolelagen för landskapet Åland (18/95) blir ett barn som på grund av handikapp inte kan få undervisning i den nioåriga grundskolan läropliktigt det år det fyller sex år. Undervisningen för dessa elever kallas träningsundervisning och erbjuds för närvarande enbart i Kyrkby högstadieskola. Läroplikten för ett handikappad barn upphör då barnet genomgått grundskolan eller inhämtat motsvarande undervisning i en annan skola eller i sitt hem, men senast efter elva år.

Utgångspunkten för reformen av landskapsandelssystemet för grundskolan har varit att elever inom träningsundervisningen inte skall utgöra en påtaglig merkostnad för kommunen. Varje elev bör få den undervisning som är bäst lämpad för honom eller henne. Utöver den landskapsandel som erhålls med stöd av 7 § föreslås därför att en särskild landskapsandel skall betalas till de kommuner som har elever inom träningsundervisningen. Till skillnad från landskapsandelen enligt 7 § föreslås den särskilda landskapsandelen bli baserat på det verkliga antalet elever i kommunen. Höstterminen 1997 fanns totalt 23 elever i träningsundervisning.

Bestämmelsen omfattar inte övrig specialundervisning, utan landskapsandelen för den övriga specialundervisningens driftskostnader ingår i den så kallade allmänna undervisningen och därmed i basbeloppet.

Den särskilda landskapsandelen erhålls genom att det enligt 10 § fastställda särskilda landskapsandelsbeloppet multipliceras med det verkliga antalet elever i kommunen. Elevantalet bestäms enligt de uppgifter om elevantalet som finns tillgängliga den 20 augusti fastställelseåret (se 11 §). Landskapsandelen kan dock justeras under verksamhetsåret i förhållande till förändrat elevantal (se 12§).

10 § *Särskilt landskapsandelsbelopp* Det särskilda landskapsandelsbeloppet beräknas kalkylmässigt som skillnaden mellan kostnaden i genomsnitt för en elev i grundskolan och kostnaden för en elev i träningsundervisningen. Vid fastställandet beaktas även de beräknade förändringarna i omfattningen och arten av landskapsandelsuppgifterna samt den beräknade förändringen i kostnadsnivån under verksamhetsåret. Närmare definition av begreppen förändring i landskapsandelsuppgifter och kostnadsnivån finns i 5 § landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna.

11 § *Elevantalet som underlag för den särskilda landskapsandelen* Paragrafen motsvarar gällande 14 § landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten. Bestämmelsen blir tillämplig endast vid beräkningen av den särskilda landskapsandelen för träningsundervisningen eftersom det verkliga elevantalet slopas som beräkningsunderlag för landskapsandelen för grundskoleverksamheten i övrigt. Uppgifterna om elevantalet per den 20 augusti fastställelseåret föreslås användas vid beräkningen av den särskilda landskapsandelen. Tidpunkten har valts med utgångspunkt från att elevantalet inför höstterminstarten fastställelseåret torde vara kända för kommunen.

12 § *Justering av den särskilda landskapsandelen i förhållande till elevantalet* Som framgått ovan slopas enligt förslaget i allmänhet justeringarna under och efter verksamhetsåret från och med verksamhetsåret 1998.

Eftersom nivån för den särskilda landskapsandelen är hög och en förändring i elevantalet under verksamhetsåret kan medföra en påtaglig inverkan på kommunens ekonomi samt skolans läsår och budgetår inte sammanfaller varandra och uppgifterna om elevantalet för träningsundervisning för verksamhetsårets höstterminen inte är kända vid budgeteringstillfället föreslås att en justering skall kunna göras av den särskilda landskapsandelen under verksamhetsåret i förhållande till förändringen i elevantalet.

13 § *Kostnader som inte beaktas vid beräkning av basbeloppen eller det särskilda landskapsandelsbeloppet* Ändringen av paragrafens rubrik är av teknisk natur.

14 § *Kommuninvånare* Enligt reformförslaget kommer den huvudsakliga beräkningen av landskapsandelen för grundskolans driftkostnader att baseras på invånarantalet i vissa åldersgrupper i stället för på elevantalet såsom i dag. Det är därför viktigt att veta vilka kommuninvånare som avses och hur stort antalet kommuninvånare är vid en viss tidpunkt.

15 § *Elevens hemkommun* Genom ändringsförslaget anpassas paragrafen till det reformerade landskapsandelssystemet för grundskolans driftskostnader.

16 § *Kalkylerad landskapsandel* Ändringen av 1 mom. innebär att begreppet enhetspris ersätts med basbelopp. Terminologin inom hela landskapsandelssystemet föreslås i förtydligande syfte ändrad så att grunden för landskapsandelen genomgående kallas basbelopp.

17 § *Basbelopp för medborgarinstitut* Ändringen innebär ett förtydligande av den praxis som iakttagits vid fastställandet av basbeloppet samt en anpassning till reformeringen av landskapsandelssystemet för grundskolans driftskostnader. Samtidigt ersätts begreppet enhetspris med basbelopp.

19 § *Kalkylerad landskapsandelsgrund* Ändringen av paragrafen innebär att begreppet enhetspris ersätts med basbelopp. Terminologin inom hela landskapsandelssystemet föreslås i förtydligande syfte ändrad så att grunden för landskapsandelen genomgående kallas basbelopp.

20 § *Landskapsandelsskalan* Eftersom systemet för grundskolans landskapsandelar revideras krävs vissa tekniska justeringar i paragrafen. Hänvisningarna till 5 och 6 §§ slopas och bestämmelser med motsvarande innehåll som i gällande lydelse av 5 och 6 §§ flyttas över till 20 §.

21 § *Basbeloppen för bibliotek* I förslaget ersätts begreppet enhetspris med basbelopp. Landskapsandelen för biblioteken beräknas på basen av det basbelopp som fastställs för kommuner med likartad bosättningsstruktur. För den övriga kulturverksamheten är enhetspriserna desamma för alla kommuner (22 §). Enligt förslaget beaktas kostnadsnivån och landskapsandelsuppgifternas utveckling i samband med fastställandet av basbeloppen på motsvarande sätt som för basbeloppen för grundskolan, medborgarinstitut, kulturverksamhet, idrottsverksamhet och ungdomsarbete. Ändringen innebär ett förtydligande av den praxis som iakttagits vid fastställandet av basbeloppen samt en anpassning till reformeringen av landskapsandelssystemet för grundskolans driftskostnader.

22 § *Basbeloppen för kulturverksamhet, idrottsverksamhet och ungdomsarbete* Ändringen innebär ett förtydligande av den praxis som iakttagits vid fastställandet av

basbeloppen samt en anpassning till reformeringen av landskapsandelssystemet för grundskolans driftskostnader. I förslaget ersätts begreppet enhetspris med basbelopp. Terminologin inom hela landskapsandelssystemet föreslås i förtydligande syfte ändrad så att grunden för landskapsandelen genomgående kallas basbelopp.

23 § *Kommuninvånare* Eftersom lagen om befolkningsböcker (FFS 141/1969) har upphävts föreslås en hänvisning till lagen om hemkommun, som numera reglerar en persons hemkommun. I samband med lagen om hemkommun (FFS 201/1994) infördes begreppet hemkommun istället för hemort.

36 § *Ändringssökande* Ändringen föranleds av att lagen om ändringsökande i förvaltningsärenden (FFS 154/1950) har upphävts och ersatts med förvaltningsprocesslagen (FFS 586/1996).

39 § *Utbetalning* Enligt 4 § landskapsandelslagen skall samtliga landskapsandelar efterjusteras under verksamhetsåret i motsvarighet till förändringarna i kostnadsnivån. Justeringen görs i motsvarighet till de faktiska förändringarna i kostnadsnivån utgående från en jämförelse mellan juli månads allmänna förtjänstnivå- och konsumentprisindex året före verksamhetsåret och juli månads allmänna förtjänstnivå- och konsumentprisindex verksamhetsåret. Förändringarna i fråga om kostnadsnivån beaktas endast om kostnadsnivån ökat eller minskat med över fem procent. Justeringen genomförs i fråga om den förändring som överstiger fem procents nivå. Genom ändringen av paragrafens 2 mom. anpassas bestämmelsen till den nya indexjusteringen.

Enligt reformen av landskapsandelarna för grundskolan skall debiteringen kommunerna emellan ske enligt de verkliga kostnaderna om inte kommunerna kommer överens om något annat. En bestämmelse om detta föreslås intagen i 48 § 1 mom. grundskolelagen för landskapet Åland. Eftersom gällande lydelse av paragrafens 3 mom. därmed anses behövlig kan momentet upphävas.

Ändringen av 4 mom. är endast av teknisk natur. I gällande lydelse av 4 mom. ingår en hänvisning till två olika tidpunkter angivna i 3 mom. (februari och oktober), då kommunen skall betala en betalningsandel till medborgarinstitutets huvudman. Enligt förslaget intas tidpunkterna för betalningsskyldigheten i 4 mom.

40 § *Skyldighet att lämna upplysningar* Ändringen föranleds av den nya kommunallagen för landskapet Åland.

Ikraftträdelsebestämmelsen Avsikten är att landskapslagen skall träda i kraft samtidigt som de övriga i framställningen intagna lagförslagen, dock tidigast den 1 januari 1998. Ikraftträdesdatumet lämnas i enlighet med 20 § 3 mom. självstyrelselagen öppen för

landskapsstyrelsen att fatta beslut om.

Enligt 4, 17, 21 och 22 §§ skall landskapsstyrelsen årligen senast den 15 oktober fastställa grunderna för landskapsandelarna för det följande verksamhetsåret. För det år denna lag träder i kraft föreslås dock enligt 2 mom. att basbeloppen och det särskilda landskapsandelsbeloppet skall fastställas i samband med avgivandet av budgetförslaget för år 1998 till lagtinget.

Avsikten är att de föreslagna ändringarna av lagen skall tillämpas första gången redan på den landskapsandel som enligt 38 § 2 mom. beviljas senast den 11 januari 1998, dvs innan den föreslagna lagen förväntas träda i kraft. För att möjliggöra en sådan tillämpning föreslås att en fullmaktsbestämmelse intas i övergångsbestämmelsens 3 mom. De förändrade landskapsandelsbeloppen enligt det förändrade beräkningssystemet kommer sedan att beaktas vid den första månadsutbetalningen till kommunerna efter det att lagen trätt ikraft.

I 4 mom. föreslås att de landskapsandelar för undervisnings- och kulturverksamheten som hinner betalas ut innan denna lag träder i kraft enligt det gamla systemet skall kvittas mot de landskapsandelar som skulle ha betalats till kommunerna under år 1998 om denna lag varit gällande från och med den 1 januari 1998. I förhandlingarna med kommunerna har parterna utgått ifrån kalkyler såsom om lagförslaget skulle ha blivit gällande från den 1 januari 1998. Med tanke på att lagtingsbehandlingen och lagstiftningskontrollen av ärendet kommer att leda till att lagförslaget kan träda i kraft tidigast under mars eller april månad föreslås en kvittningsbestämmelse intagen i övergångsbestämmelserna. Förslaget är så som ovan redogjorts i motiven till övergångsbestämmelserna för ändringen av landskapsandelslagen förenligt med 12 § regeringsformen.

4. Landskapslag om ändring av 48 § grundskolelagen för landskapet Åland

48 § Hemkommunernas betalningsandelar. Eftersom transaktionerna mellan kommunerna föreslås ske enligt de faktiska kostnaderna föreslås att bestämmelserna om betalningsarrangemangen flyttas till grundskolelagen. Övriga ändringar i paragrafen är av teknisk natur.

Till paragrafen fogas ett nytt 4 mom. som anger hemkommunens betalningstidpunkter för elever som kommunen har i en annan grundskola än sin egen. Motsvarande bestämmelser ingick tidigare i landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten.

Ikraftträdelsebestämmelsen Avsikten är att ändringen av grundskolelagen skall träda i kraft samtidigt med den föreslagna ändringen av landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten. Ikraftträdelsedatumet lämnas i enlighet med 20 § 3 mom. självstyrelselagen öppen för landskapsstyrelsen att fatta beslut om.

5. Landskapslag om temporär delfinansiering av hälso- och sjukvården i landskapet

1 § I 1 § landskapslagen om hälso- och sjukvården (60/93) anges att landskapet svarar för att befolkningen i landskapet Åland erhåller hälso- och sjukvård. Enligt den föreslagna paragrafen skall kommunerna även år 1998 svara för att hälso- och sjukvård tillhandahålls. Kommunernas ansvar är endast ekonomiskt. För att klargöra att kommunerna förutom detta ekonomiska ansvar även är skyldiga att ersätta landskapet för de driftskostnader som landskapet förorsakas genom den åldringssjukvård som hälso- och sjukvårdsmyndigheten tillhandahåller har i paragrafen intagits en uttrycklig bestämmelse om detta.

Med det totala antalet skatteören avses de uppgifter som fastställs för varje kommun av skattemyndigheten.

2 § För att kommunerna och Ålands hälso- och sjukvård någorlunda säkert redan under budgetberedningen skall veta med vilket belopp kommunerna kommer att delta i finansieringen av hälso- och sjukvården har som beräkningsgrund valts det totala antalet skatteören som fastställts för skatteåret 1996.

Förutom uttaxeringen per skatteöre skall skattekompletteringen som beviljas under budgetåret beaktas. De kommuner som beviljas skattekomplettering skall betala ett högre belopp än det belopp som uträknas genom att antalet skatteören i kommunen multipliceras med en uttaxering om 0,8 penni. De kommuner som inte beviljas skattekomplettering kommer däremot att betala ett lägre belopp än vad nämnda uttaxering per skatteöre leder till.

Fördelningen av beloppet mellan kommunerna baserar sig på samma system som tillämpas under år 1997.

3 § I paragrafen anges att landskapsstyrelsen fastställer varje kommuns andel samt att andelen delas i tolv lika stora rater som skall betalas månatligen. Med sista vardagen i månaden avses den sista dagen i månaden då banker och andra penninginrättningar håller öppet.

4 § Lagförslaget har samband med budgeten eftersom uttaxeringen om 0,8 penni har fastslagits med beaktande av de övriga inkomsterna samt utgifterna för Ålands hälso- och sjukvård. Lagförslaget torde således slutbehandlas tidigast november månad år 1997. Med beaktande av lagstiftningskontrollen är det möjligt att lagen inte kan träda i kraft före april månad år 1998. Dessutom beviljas skattekomplettering årligen före utgången av mars månad vilket medför att samtliga faktorer som måste föreligga för att kunna fastställa kommunernas andelar formellt möjligen är tillgängliga först i april månad år 1998. Av dessa orsaker föreslår landskapsstyrelsen att tidpunkten för lagens ikraftträdande lämnas öppen för landskapsstyrelsens avgörande samt att antalet rater som skall ingå i den första betalningen blir avhängig av när landskapsstyrelsen fastställer kommunens andel.

6. Landskapslag om ändring av 12 § landskapsskattelagen

Enligt gällande lydelse av 12 § landskapsskattelagen skall landskapsskatt betalas första gången vid den beskattning som verkställs för skatteåret 1998. Genom att finansieringen av budgetunderskottet ordnas på annat sätt även år 1998 föreslås att paragrafen ändras så att landskapsskatt skall betalas första gången vid den beskattning som skall verkställas för skatteåret 1999.

7. Landskapslag om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i landskapslagen om ändring av kommunalskattelagen för landskapet Åland

Genom en ändring av kommunalskattelagen för landskapet Åland (59/93) fogades en ny 11a § om underskottsgottgörelse till kommunalskattelagen. Paragrafen trädde i kraft den 1 januari 1994 och tillämpas första gången vid den kommunalbeskattning som skall verkställas för skatteåret 1998. Eftersom bestämmelsen har samband med landskapsskatten föreslås att ikraftträdelsebestämmelsen ändras så att lagen tillämpas första gången vid den kommunalbeskattning som skall verkställas för skatteåret 1999.

Landskapsstyrelsen föreslår att lagtinget antar följande lagar.

1. **LANDSKAPSLAG**
om ändring av landskapslagen om
landskapsandelar till kommunerna

I enlighet med detta beslut

upphävs 3 §, 8 § 3 mom. och 13 § landskapslagen den 19 oktober 1993 om landskapsandelar till kommunerna (70/93),

ändras 2 §, rubriken till 2 kap., 4 §, 5 § 2 mom., 6 § 1 och 2 mom., 8 § 1 mom., 11 § 3 mom., 15 § 2 mom., 20 § 1 mom., 21 §, 28 §, av dessa lagrum 28 § sådan den lyder i landskapslagen den 22 mars 1994 (33/94) samt

fogas till lagen en ny 7a § som följer:

2 §

Definitioner

I denna lag förstås med

- 1) **landskapsandel** allmän landskapsandel och uppgiftsbaserad landskapsandel,
- 2) **finansieringsunderstöd** komplettering av skatteinkomster och understöd enligt prövning,
- 3) **uppgiftsbaserad landskapsandel** sådan landskapsandel för driftskostnader som beviljas för undervisnings- och kulturverksamhet eller socialvård,
- 4) **landskapsandelsuppgifter** uppgifter för vilka allmän landskapsandel eller uppgiftsbaserad landskapsandel beviljas med stöd av lag samt med
- 5) **skatteören** de till skatteören omräknade totala skatteinkomsterna sådana de redovisas till kommunerna i samband med debiteringsredovisningen.

2 kap.

Justering landskapsandelar mellan landskapet och kommunerna

4 §

Justering av landskapsandelarna i motsvarighet till förändringarna i kostnadsnivån

Landskapsandelarna för driftskostnaderna justeras under verksamhetsåret i motsvarighet till de faktiska förändringarna i kostnadsnivån utgående från en jämförelse mellan juli månads allmänna förtjänstnivå- och konsumentprisindex året före verksamhetsåret och juli månads allmänna förtjänstnivå- och konsumentprisindex verksamhetsåret.

Förändringarna i fråga om kostnadsnivån beaktas så som anges i 5 § 2 mom. och endast om kostnadsnivån ökat eller minskat med över fem procent. Justeringen görs i förhållande till den förändring som överstiger fem procent.

Landskapstyrelsen beslutar senast den 15 oktober om en justering av landskapsandelarna enligt 1 mom.

5 §

Förändring av landskapsandelsuppgifter och kostnadsnivån

Förändringen i kostnadsnivån räknas ut så att två tredjedelar av förändringen anses bero på förändringen i den allmänna förtjänstnivån och en tredjedel på förändringen i den allmänna prisnivån.

6 §

Bibehållande av kostnadsfördelningen

Fördelningen mellan landskapet och kommunerna av de uppgiftsbaserade kostnaderna för undervisnings- och kulturverksamheten samt socialvården bibehålls enligt samma förhållande som var gällande när denna lag trädde i kraft. Detta gäller inte kostnader för anläggningsprojekt, kalkylerade räntor och avskrivningar eller kostnader för skötsel av lån.

Kostnadsfördelningens utveckling utreds i sin helhet mellan landskapet och kommunerna vart fjärde år (*justeringsår*). Basbeloppen av de uppgiftsbaserade landskapsandelarna justeras i överensstämmelse med utredningarna enligt landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten (72/93) och landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården (71/93). Justeringen beaktas vid fastställandet av basbeloppen verksamhetsåret efter att utredningarna slutförts.

7a §

Basbelopp för den allmänna landskapsandelen

Landskapsstyrelsen fastställer årligen senast den 15 oktober ett basbelopp för den allmänna landskapsandelen för det följande verksamhetsåret. Basbeloppet fastställs på basen av föregående fastställelseårs basbelopp justerat med förändringen i kostnadsnivån utgående från juli månads allmänna förtjänstnivå- och konsumentprisindex fastställelseåret. Vid fastställandet beaktas även de beräknade förändringarna i omfattningen och arten av landskapsandelsuppgifterna under verksamhetsåret.

8 §

Allmän landskapsandel till kommuner

Den allmänna landskapsandelen erhålls genom att invånarantalet den första dagen året före verksamhetsåret multipliceras med basbeloppet av den allmänna landskapsandelen, vilket multipliceras med kommunens koefficient enligt bosättningsstrukturgrupp.

11 §

Komplettering av skatteinkomsterna

Koefficienterna för beräkning av kompletteringsgränserna är följande:

Kommun	Koefficient
Skärgårdskommuner och kommuner med mindre än 500 invånare	0,95
Kommuner med mellan 500 och 1.100 invånare	0,90
Kommuner med mer än 1.100 invånare	0,85

15 §

Tidpunkt för utbetalning

Justeringen av landskapsandelarna enligt 4 § beaktas i samband med utbetalningen av landskapsandelen från och med november månad efter justeringen. Justeringen skall vara slutförd före utgången av verksamhetsåret.

20 §

Ändringssökande

I fråga om lagligheten av landskapsstyrelsens beslut med anledning av rättelseyrkande eller ett beslut som avses i 16, 17 och 22 §§ får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen enligt förvaltningsprocesslagen (FFS 586/1996).

21 §

Skylldighet att lämna upplysningar

Kommunerna eller kommunalförbunden skall ge landskapsstyrelsen de upplysningar som behövs för att fastställa landskapsandelar och finansieringsunderstöd enligt denna lag.

28 §

Komplettering av skatteinkomsterna under år 1998

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 11 § 4 mom. beräknas kompletteringen av skatteinkomsterna för år 1998 på basen av den genomsnittliga kommunala uttaxeringen per skatteöre i landskapet under år 1997 minskad med 0,8 penni. Om den genomsnittliga kommunala uttaxeringen per skatteöre i landskapet för år 1997 överstiger kommunens

egen uttaxering per skatteöre för år 1997, används kommunens egen uttaxering per skatteöre för år 1997 minskad med 0,8 penni vid beräkningen av skattekompletteringen enligt 11 §.

Denna lag träder i kraft den

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 7a § fastställs basbeloppet för den allmänna landskapsandelen för år 1998 i samband med avgivandet av förslaget till budget för år 1998.

Denna lag skall beaktas även när den allmänna landskapsandelen för år 1998 enligt 14 § 2 mom. beviljas.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 15 § 1 mom. skall de allmänna landskapsandelar som har betalats till kommunerna under år 1998 enligt de bestämmelser som var gällande innan denna lag har trätt i kraft kvittas mot de allmänna landskapsandelar som skulle ha betalats till kommunerna under år 1998 om denna lag varit gällande från och med den 1 januari 1998. Det resterande beloppet skall fördelas i lika stora poster under de återstående månaderna av år 1998.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 14 § 2 mom. beviljas komplettering av skatteinkomsterna år 1998 före utgången av den månad som följer efter den månad när denna lag träder i kraft.

2. **LANDSKAPSLAG**
om ändring av landskapslagen om planering av och
landskapsandel för socialvården

I enlighet med lagtingets beslut

ändras 5 § 1 mom. 3 punkten, 8-11 §§, 12 § 3 mom., 13 § 1 och 3 mom., 27 § 1 mom. och 30 § landskapslagen den 19 oktober 1993 om planering av och landskapsandel för socialvården (71/93) samt

fogas till lagen en ny 14a § som följer:

5 §

Socialvårdsplanens innehåll

Socialvårdsplanen skall innehålla:

3) de landskapsandelar som skall erläggas för socialvården, basbelopp enligt åldersgrupp per invånare samt en uppskattning av det sammanlagda beloppet av driftskostnader-

na för den socialvård som kommunerna ordnar,

8 §

Fastställande av basbeloppen

Landskapsstyrelsen fastställer årligen i socialvårdsplanen de basbelopp per kommuninvånare som utgör grunden för landskapsandelarna för socialvårdens driftskostnader för det följande verksamhetsåret. Basbeloppen fastställs på basen av föregående fastställelseårs basbelopp justerat med förändringen i kostnadsnivån utgående från juli månads allmänna förtjänstnivå- och konsumentprisindex fastställelseåret. Vid fastställandet beaktas även de beräknade förändringarna i omfattningen och arten av landskapsandelsuppgifterna under verksamhetsåret.

9 §

Basbelopp enligt åldersgrupp

Basbeloppen per kommuninvånare fastställs för socialvården för följande åldersgrupper:

0-6	år
7-64	år
65-74	år
75-84	år
85 år och äldre	

10 §

Landskapsandel till kommuner

Landskapsandelen för socialvården erhålls genom att basbeloppet enligt åldersgrupp multipliceras med antalet kommuninvånare som hör till åldersgruppen i fråga. De belopp som erhålls för respektive åldersgrupp adderas och summan multipliceras med de landskapsandelsprocenter som bestäms enligt kommunens bosättningsstrukturgrupp.

11 §

Landskapsandelsprocenter enligt bosättningsstrukturgrupp

Landskapsandelsprocenterna enligt de bosättningsstrukturgrupper som avses i landskapslagen om bosättningsstrukturgrupper (73/93) är följande:

Kommunens bosättningsstrukturgrupp	Landskapsandels- procent
1	37
2	37

3	37
4	24

12 §

Beviljande och utbetalning av landskapsandelar

Justeringen av landskapsandelarna enligt 4 § landskapsandelslagen beaktas i samband med utbetalningen av landskapsandelen från och med november månad efter justeringen. Justeringen skall vara slutförd före utgången av verksamhetsåret.

13 §

Bibehållande av kostnadsfördelningen

Fördelningen mellan landskapet och kommunerna av kostnaderna för den kommunala socialvården som ordnats i den omfattning som socialvårdsplanen anger bibehålls enligt samma förhållande som var gällande när denna lag trädde i kraft.

Kostnadsfördelningen utreds vart fjärde år (*justeringsår*). Om den genomförda kostnadsfördelningen beräknad för året före justeringsåret skiljer sig från den kostnadsfördelning som gäller när denna lag träder i kraft, skall beloppen av landskapsandelarna justeras så att kostnadsfördelningen återgår till den ursprungliga nivån vid ingången av justeringsåret. Justeringen beaktas vid fastställandet av basbeloppen verksamhetsåret efter att utredningarna slutförts.

14a §

Nya uppgifter

Om kommunerna påförs nya landskapsandelsuppgifter inom socialvården skall det eftersträvas att de merkostnader uppgifterna medför fördelas mellan landskapet och kommunerna enligt den kostnadsfördelning som var gällande när denna lag trädde i kraft.

27

Ändringssökande

I fråga om lagligheten av landskapsstyrelsens beslut med anledning av rättelseyrkande eller ett beslut som avses 25 §, 29 § 3 mom. och 31 § får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen enligt förvaltningsprocesslagen (FFS 586/1996).

30 §

Skyldighet att lämna upplysningar

Kommunerna eller kommunalförbunden skall ge landskapsstyrelsen de upplysningar som behövs för att fastställa landskapsandelar enligt denna lag samt pröva ändamålsenligheten i kommunens servicesystem.

Denna lag träder i kraft

Denna lag skall beaktas när de basbelopp per kommuninvånare för år 1998 fastställs i socialvårdsplanen.

Denna lag skall beaktas även när landskapsandelen för driftskostnaderna till kommunerna för år 1998 enligt 12 § 1 mom. beviljas.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 12 § 2 mom. skall de landskapsandelar som har betalats till kommunerna under år 1998 enligt de bestämmelser som var gällande innan denna lag har trätt i kraft kvittas mot de landskapsandelar som skulle ha betalats till kommunerna under år 1998 om denna lag varit gällande från och med den 1 januari 1998. Det resterande beloppet skall fördelas i lika stora poster under de återstående månaderna av år 1998.

3.

LANDSKAPSLAG**om ändring av landskapslagen om planering av och
landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten**

I enlighet med lagtingets beslut

upphävs 39 § 3 mom. landskapslagen den 19 oktober 1993 om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten (72/93) samt

ändras 3-12 §§, rubriken för 13 §, 14 och 15 §§, 16 § 1 mom., 17 § och 19-22 §§, 23 § 1 mom., 36 § 1 mom., 39 § 2 och 4 mom. samt 40 § som följer:

3 §

Allmän bestämmelse

För finansiering av driftskostnaderna för grundskolan erhåller kommunerna landskapsandel enligt de kalkylerade grunder som anges nedan.

4 §

Fastställande av landskapsandelsgrunderna

Landskapsstyrelsen fastställer årligen senast den 15 oktober de basbelopp per kommuninvånare och ett särskilt kalkylerat landskapsandelsbelopp för träningsundervisningen, vilka läggs till grund för beräkandet av landskapsandelen för grundskolan för det följande verksamhetsåret.

5 §

Basbeloppen

Basbeloppen fastställs på basen av föregående fastställelseårs basbelopp justerat med förändringen i kostnadsnivån utgående från juli månads allmänna förtjänstnivå- och konsumentprisindex fastställelseåret. Vid fastställandet beaktas även de beräknade förändringarna i omfattningen och arten av landskapsandelsuppgifterna under verksamhetsåret.

6 §

Basbelopp enligt åldersgrupp

Basbeloppen per kommuninvånare fastställs för grundskolan för följande åldersgrupper:

6-11 år

12-15 år

7 §

Landskapsandel till kommuner

Landskapsandelen för grundskolan erhålls genom att basbeloppet enligt åldersgrupp multipliceras med antalet kommuninvånare som hör till åldersgruppen i fråga. De belopp som erhålls för respektive åldersgrupp adderas och summan multipliceras med den koefficient som bestäms för kommunen enligt 2 mom.

Koefficienterna för de olika kommungrupperna är följande:

Kommun	Koefficient
Brändö, Föglö, Kumlinge, Kökar och Sottunga	1,00
Vårdö	0,75
Fastäländska kommuner med mindre än 1.000 invånare	0,50
Fastäländska kommuner med mer än 1.000 invånare	0,40

Mariehamn	0,28
-----------	------

8 §

Bibehållande av kostnadsfördelningen

Fördelningen mellan landskapet och kommunerna av driftskostnaderna för grundskolan bibehålls enligt samma förhållande som var gällande när denna lag träder i kraft. I driftskostnaderna ingår inte de kostnader som anges i 13 §.

Kostnadsfördelningen utreds vart fjärde år (*justeringsår*). Om den genomförda kostnadsfördelningen beräknad för året före justeringsåret skiljer sig från den kostnadsfördelning som gäller när denna lag träder i kraft, skall beloppen av landskapsandelarna justeras så att kostnadsfördelningen återgår till den ursprungliga nivån vid ingången av justeringsåret. Justeringen beaktas vid fastställandet av basbeloppen verksamhetsåret efter att utredningarna slutförts.

Innan en justering enligt 1 mom. vidtas skall landskapsstyrelsen förhandla med kommunerna om kostnadsfördelningens utveckling. Närmare bestämmelser om förhandlingarna mellan landskapet och kommunerna kan utfärdas genom landskapsförordning.

9 §

Särskild landskapsandel för träningsundervisningen

Utöver den landskapsandel som avses i 7 § erhåller elevens hemkommun en särskild landskapsandel för elever som får sådan undervisning som avses i 21 § 3 mom. grundskolelagen för landskapet Åland (18/95), nedan kallad träningsundervisning.

Den särskilda landskapsandelen för kommunen erhålls genom att det fastställda särskilda landskapsandelsbeloppet multipliceras med antalet elever i kommunen som erhåller träningsundervisning.

10 §

Särskilt landskapsandelsbelopp

Det särskilda landskapsandelsbeloppet fastställs på basen av skillnaden mellan den genomsnittliga kostnaden för en grundskoleelev och kostnaden för en elev i träningsundervisning verksamhetsåret före fastställelsesåret. Vid fastställandet beaktas även de beräknade förändringarna i omfattningen och arten av landskapsandelsuppgifterna samt den beräknade förändringen i kostnadsnivån under verksamhetsåret.

11 §

Elevantalet som underlag för den särskilda landskapsandelen

Den särskilda landskapsandelen fastställs enligt uppgifter om elevantalet den 20 augusti fastställelseåret. Uppgifterna tillställs landskapsstyrelsen av elevens hemkommun.

Landskapsandel kan lämnas obeviljad i fråga om elever som inte senast den 25 augusti har anmälts till landskapsstyrelsen.

12 §

Justering av den särskilda landskapsandelen i förhållande till elevantalet

Om antalet elever i träningsundervisning förändras under verksamhetsåret justeras utbetalningen av den särskilda landskapsandelen i förhållande till förändringen i elevantalet.

13 §

*Kostnader som inte beaktas vid beräkning av basbeloppen
eller det särskilda landskapsandelsbeloppet*

14 §

Kommuninvånare

Med kommuninvånare avses den som har hemkommun i kommunen enligt lagen om hemkommun (FFS 201/1994).

Vid uträkningen av den landskapsandel som avses i 7 § anses invånarantalet vid ingången av året före verksamhetsåret vara kommunens invånarantal.

15 §

Elevens hemkommun

Med elevens hemkommun avses den kommun där eleven har sin hemkommun enligt lagen om hemkommun vid ingången av respektive termin.

16 §

Kalkylerad landskapsandel

Landskapsandelen för en kommuns medborgarinstitut beräknas på det belopp som erhålls genom att det timantal som har fastställts som beräkningsgrund för landskapsandelen multipliceras med det per undervisningstimme bestämda basbeloppet.

17 §

Basbelopp för medborgarinstitut

Landskapsstyrelsen fastställer årligen senast den 15 oktober ett basbelopp per undervisningstimme för medborgarinstitut för det följande verksamhetsåret. Basbeloppet fastställs på basen av föregående fastställelseårs basbelopp justerat med förändringen i kostnadsnivån utgående från juli månads allmänna förtjänstnivå- och konsumentprisindex fastställelseåret. Vid fastställandet beaktas även de beräknade förändringarna i omfattning-

en och arten av landskapsandelsuppgifterna under verksamhetsåret.

19 §

Kalkylerad landskapsandelsgrund

Den mot bosättningsstrukturgrupperingen svarande landskapsandelen för en kommuns biblioteksväsen beräknas på ett belopp som erhålls genom att kommunens invånarantal multipliceras med det för biblioteket bestämda basbeloppet.

Den mot bosättningsstrukturgrupperingen svarande landskapsandelen för kommunernas övriga kulturverksamhet beräknas på det belopp som erhålls genom en sammanräkning av

- 1) kommunens invånarantal multiplicerat med det för kulturverksamheten fastställda basbeloppet,
- 2) kommunens invånarantal multiplicerat med det för idrottsverksamheten fastställda basbeloppet samt
- 3) kommunens invånarantal multiplicerat med det för ungdomsarbetet fastställda basbeloppet.

20 §

Landskapsandelsskalan

Kommunen får landskapsandel för kulturverksamheten genom att det enligt 19 § beräknade beloppet multipliceras med de landskapsandelsprocenter som bestäms enligt kommunens bosättningsstrukturgrupp enligt 2 mom.

Landskapsandelsprocenterna enligt de bosättningsstrukturgrupper som avses i landskapslagen om bosättningsstrukturgrupper (73/93) är följande:

Bosättningsstrukturgrupp	Landskapsandelsprocent
1	40
2	40
3	40
4	34

Den enligt bosättningsstrukturgrupp bestämda landskapsandelen för två eller flera kommuners gemensamma bibliotek skall beräknas i förhållande till kommunernas invånarantal.

21 §

Basbeloppen för bibliotek

Landskapsstyrelsen skall årligen senast den 15 oktober fastställa ett basbelopp per kommuninvånare enligt bosättningsstrukturgrupp för biblioteken för det följande verksamhetsåret. Basbeloppen fastställs på basen av föregående fastställelseårs basbelopp justerat

med förändringen i kostnadsnivån utgående från juli månads allmänna förtjänstnivå- och konsumentprisindex fastställelseåret. Vid fastställandet beaktas även de beräknade förändringarna i omfattningen och arten av landskapsandelsuppgifterna under verksamhetsåret.

22 §

Basbeloppen för kulturverksamhet, idrottsverksamhet och ungdomsarbete

Landskapsstyrelsen skall årligen senast den 15 oktober fastställa ett basbelopp per kommuninvånare för kulturverksamheten, idrottsverksamheten och ungdomsarbetet för det följande verksamhetsåret. Basbeloppen fastställs på basen av föregående fastställelseårs basbelopp justerat med förändringen i kostnadsnivån utgående från juli månads allmänna förtjänstnivå- och konsumentprisindex fastställelseåret. Vid fastställandet beaktas även de beräknade förändringarna i omfattningen och arten av landskapsandelsuppgifterna under verksamhetsåret.

23 §

Kommuninvånare

Med kommuninvånare avses den som har hemkommun i kommunen enligt lagen om hemkommun.

36 §

Ändringssökande

I fråga om lagligheten av landskapsstyrelsens beslut med anledning av rättelseyrkande, i ett sådant beslut om återkrav av landskapsandel som avses i 34 § eller i beslut som avses i 41 § får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen enligt förvaltningsprocesslagen (FFS 586/1996). Om rätten att anföra besvär i andra beslut som har fattats med stöd av en bestämmelse i landskapsandelslagen, till vilken hänvisas i denna lag, gäller i tillämpliga delar vad som föreskrivs i 20 § landskapsandelslagen.

39 §

Utbetalning

Justeringen av landskapsandelarna enligt 4 § landskapsandelslagen beaktas i samband med utbetalningen av landskapsandelen från och med november månad efter justeringen. Justeringen skall vara slutförd före utgången av verksamhetsåret.

Kommun som i enlighet med 18 § skall betala en betalningsandel till medborgarinstitutets huvudman skall två gånger om året, den första gången i februari och den andra

gången i oktober, betala en betalningsandel till medborgarinstitutets huvudman om inget annat avtalats.

40 §

Skyldighet att lämna upplysningar

Kommunerna eller kommunalförbunden skall ge landskapsstyrelsen de upplysningar som behövs för att fastställa landskapsandelar enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 4, 17, 21 och 22 §§ fastställs basbeloppen och det särskilda landskapsandelsbeloppet för år 1998 i samband med avgivandet av förslaget till budget för år 1998.

Denna lag skall beaktas även när landskapsandelen för driftskostnaderna till kommunerna för år 1998 enligt 38 § 2 mom. beviljas.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 39 § 1 mom. skall de landskapsandelar som har betalats till kommunerna under år 1998 enligt de bestämmelser som var gällande innan denna lag har trätt i kraft kvittas mot de landskapsandelar som skulle ha betalats till kommunerna under år 1998 om denna lag varit gällande från och med den 1 januari 1998. Det resterande beloppet skall fördelas i lika stora poster under de återstående månaderna av år 1998.

4.

LANDSKAPSLAG

om ändring av 48 § grundskolelagen för landskapet Åland

I enlighet med lagtingets beslut

ändras 48 § 1 och 3 mom. grundskolelagen den 2 mars 1995 för landskapet Åland (18/95) samt

fogas till 48 § ett nytt 4 och 5 mom. som följer:

48 §

Hemkommunernas kostnadsansvar

Om en elev går i en gemensam grundskola, i en grundskola i en annan kommun än hemkommunen eller i en ersättande skola vars verksamhet finansieras av kommunen, skall elevens hemkommun delta i skolans driftskostnader enligt de faktiska kostnaderna, om kommunerna inte kommit överens om någon annan grund för fördelningen av kostnaderna.

Om en elev går i en ersättande skola vars verksamhet finansieras av huvudmannen för skolan skall elevens hemkommun erlægga den enligt landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamhet per elev och åldersgrupp uträknade landskapsandelen till huvudmannen för den ersättande skolan.

Elevens hemkommun skall två gånger i året, den första gången i februari och den andra gången i oktober, betala de kostnader eller de landskapsandelar som avses i 1 och 3 mom. till grundskolans huvudman om inget annat avtalats.

När hemkommunens kostnadsansvar bestäms beaktas inte de kostnader som avses i 13 § landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamhet. Med elevens hemkommun avses den kommun, där eleven har sin hemkommun enligt lagen om hemkommun (FFS 201/1994) vid ingången av respektive termin.

Denna lag träder i kraft den

5. **LANDSKAPSLAG** **om temporär delfinansiering av hälso- och sjukvården i landskapet**

I enlighet med lagtingets beslut stadgas:

1 §

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 § landskapslagen om hälso- och sjukvården (60/93) skall under år 1998 kommunerna tillsammans med landskapet svara för att hälso- och sjukvård tillhandahålls. Kommunerna fullgör sin uppgift genom att, utöver vad som anges i 13 § landskapslagen om hälso- och sjukvården, till landskapet betala ett belopp som motsvarar en uttaxering om 0,8 penni per det totala antalet skatteören som fastställts för skatteåret 1996.

2 §

Fördelningen av varje kommuns andel av det belopp som beräknas enligt bestämmelserna i 1 § görs enligt det totala antalet skatteören som fastställts för respektive kommun skatteåret 1996 multiplicerat med en uttaxering om 0,8 penni per skatteöre med beaktande av den komplettering av skatteinkomsterna som med stöd av bestämmelserna i 11 och 29 §§ landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna (70/93) beviljas kommunerna år 1998.

Kompletteringen beaktas på följande sätt:

- 1) det belopp en kommun beviljas som komplettering av skatteinkomster förvandlas

till skatteören genom att beloppet divideras med den genomsnittliga, vägda uttaxeringen per skatteöre i landskapet skatteåret 1998 minus 0,8 penni,

2) härafter divideras det belopp som beräknas enligt bestämmelserna i 1 § med det enligt 1 punkten erhållna totala antalet skatteören,

3) slutligen multipliceras beloppet per skatteöre enligt 2 punkten med respektive kommuns skatteörestal enligt 1 punkten och det sålunda erhållna markbeloppet påförs respektive kommun, varefter summan av dessa markbelopp avdras för de kommuner som inte beviljas komplettering i förhållande till respektive kommuns skatteörestal skatteåret 1996.

3 §

Den andel som beräknas enligt bestämmelserna i 2 § och som kommunen skall betala fastställs av landskapsstyrelsen. Andelen delas i tolv lika stora rater. Varje rat skall betalas månatligen och förfaller till betalning den sista vardagen i månaden med beaktande av bestämmelserna i 4 §.

4 §

Denna lag träder i kraft den

Om kommunens andel fastställs före den 1 februari 1998 skall kommunen betala de två första raterna i februari månad 1998.

Om kommunens andel fastställs efter den 31 januari 1998 men före den 16 mars 1998 skall kommunen betala de tre första raterna i mars månad 1998.

Om kommunens andel fastställs efter den 15 mars 1998 men före den 16 april 1998 skall kommunen betala de fyra första raterna i april månad 1998.

Om kommunens andel fastställs efter den 15 april 1998 men före den 16 maj 1998 skall kommunen betala de fem första raterna i maj månad 1998.

Om kommunens andel fastställs efter den 15 maj 1998 men före den 16 juni 1998 skall kommunen betala de sex första raterna i juni månad 1998.

6.

LANDSKAPSLAG

om ändring av 12 § landskapsskattelagen

I enlighet med lagtingets beslut **ändras** 12 § 1 mom. landskapsskattelagen den 19 oktober 1993 (58/93), sådant det lyder i landskapslagen den 13 mars 1997 (30/97), som följer:

12 §

Denna lag träder omedelbart i kraft. Landskapsskatt betalas första gången vid den beskattning som skall verkställas för skatteåret 1999.

Denna lag träder i kraft den

7. **LANDSKAPSLAG**
om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i
landskapslagen om ändring av kommunalskattelagen för landskapet Åland

I enlighet med lagtingets beslut **ändras** ikraftträdelsebestämmelsen i landskapslagen den 19 oktober 1993 om ändring av kommunalskattelagen för landskapet Åland (59/93), sådan den lyder i landskapslagen den 13 mars 1997 (31/97), som följer:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994 och tillämpas första gången vid den kommunalbeskattning som skall verkställas för skatteåret 1999.

Denna lag träder i kraft den

Mariehamn den 27 november 1997

L a n t r å d

Roger Jansson

Föredragande ledamot

Roger Nordlund

1.

LANDSKAPSLAG
om ändring av landskapslagen om
landskapsandelar till kommunerna

I enlighet med detta beslut

upphävs 3 §, 8 § 3 mom. och 13 § landskapslagen den 19 oktober 1993 om landskapsandelar till kommunerna (70/93),

ändras 2 §, rubriken till 2 kap., 4 §, 5 § 2 mom., 6 § 1 och 2 mom., 8 § 1 mom., 11 § 3 mom., 15 § 2 mom., 20 § 1 mom., 21 §, 28 §, av dessa lagrum 28 § sådan den lyder i landskapslagen den 22 mars 1994 (33/94) samt

fogas till lagen en ny 7a § som följer:

Gällande lydelse

2 §.

Definitioner

I denna lag förstås med

1) **landskapsandel** allmän landskapsandel och uppgiftsbaserad landskapsandel,

2) **allmän landskapsandel** den allmänna landskapsandelens basdel och utjämningsdel,

3) **finansieringsunderstöd** komplettering av skatteinkomster och understöd enligt prövning,

4) **uppgiftsbaserad landskapsandel** sådan landskapsandel för driftskostnader som beviljas för undervisnings- och kulturverksamhet eller socialvård samt med

5) **landskapsandelsuppgifter** uppgifter för vilka allmän landskapsandel eller uppgiftsbaserad landskapsandel beviljas med stöd av lag.

Föreslagen lydelse

2 §

Definitioner

I denna lag förstås med

1) **landskapsandel** allmän landskapsandel och uppgiftsbaserad landskapsandel,

(upphävs)

2) **finansieringsunderstöd** komplettering av skatteinkomster och understöd enligt prövning,

3) **uppgiftsbaserad landskapsandel** sådan landskapsandel för driftskostnader som beviljas för undervisnings- och kulturverksamhet eller socialvård,

4) **landskapsandelsuppgifter** uppgifter för vilka allmän landskapsandel eller uppgiftsbaserad landskapsandel beviljas med stöd av lag samt med

5) **skatteören de till skatteören omräknade totala skatteinkomsterna sådana de redovisas till kommunerna i samband med debiteringsredovisningen.**

3 §

*Grunderna för fastställande av
landskapsandelarna*

De genomsnittliga beloppen av landskapsandelarna eller de genomsnittliga belopp som ligger till grund för bestämmandet av dem fastställs årligen för det följande finansåret. Härvid beaktas de beräknade förändringarna i omfattningen och arten av landskapsandelsuppgifterna samt den beräknade förändringen i kostnadsnivån under finansåret. Dessutom beaktas de justeringar som görs med stöd av 4 § och de justeringar som görs för bibehållande av kostnadsfördelningen mellan landskapet och kommunerna.

När det genomsnittliga beloppet av den allmänna landskapsandelen fastställs, beaktas också de ändringar och justeringar som skall beaktas vid fastställandet av de uppgiftsbaserade landskapsandelarna eller av de belopp som ligger till grund för bestämmandet av dem.

4 §

Justering av de genomsnittliga beloppen

De genomsnittliga beloppen av landskapsandelarna eller de genomsnittliga belopp som ligger till grund för de i landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten (72/93) avsedda enhetspriserna justeras under finansåret i motsvarighet till den beräknade förändringen i kostnadsnivån och för att hålla kostnadsfördelningen stabil enligt 6 §.

Efter finansåret justeras de genom-

(upphävs)

4 §

*Justering av landskapsandelarna
i motsvarighet till förändringarna
i kostnadsnivån*

Landskapsandelarna för driftskostnaderna justeras under verksamhetsåret i motsvarighet till de faktiska förändringarna i kostnadsnivån utgående från en jämförelse mellan juli månads allmänna förtjänstnivå- och konsumentprisindex året före verksamhetsåret och juli månads allmänna förtjänstnivå- och konsumentprisindex verksamhetsåret.

Förändringarna i fråga om kost-

snittliga beloppen av landskapsandelarna eller de genomsnittliga belopp som ligger till grund för enhetspriserna i motsvarighet till de faktiska förändringarna i omfattningen och arten av landskapsandelsuppgifterna samt förändringarna i kostnadsnivån.

Den landskapsandel som på basis av justeringen efter finansåret skall betalas till kommunen eller återbetalas till landskapet höjs med 15 procent.

5 §

Förändring i landskapsandelsuppgifter och kostnadsnivån

Förändringen i kostnadsnivån räknas ut så att två tredjedelar av förändringen anses bero på förändringen i den allmänna förtjänstnivån och **kommunernas lönebundna avgifter samt** en tredjedel på förändringen i den allmänna prisnivån.

6 §

Bibehållande av kostnadsfördelningen

Fördelningen mellan landskapet och kommunerna av de uppgiftsbaserade kostnaderna för undervisnings- och kulturverksamheten samt socialvården bibehålls enligt samma förhållande som det var när denna lag trädde i kraft. Detta gäller inte kostnader för anläggningsprojekt, kalkylerade räntor och avskrivningar eller kostnader för skötsel av lån.

Kostnadsfördelningens utveckling utreds i sin helhet mellan landskapet och kommunerna. De genomsnittliga beloppen av landskapsandelarna eller av de belopp som ligger till grund för en-

nadsnivån beaktas så som anges i 5 § 2 mom. och endast om kostnadsnivån ökat eller minskat med över fem procent. Justeringen görs i förhållande till den förändring som överstiger fem procent.

Landskapstyrelsen beslutar senast den 15 oktober om en justering av landskapsandelarna enligt 1 mom.

5 §

Förändring i landskapsandelsuppgifter och kostnadsnivån

Förändringen i kostnadsnivån räknas ut så att två tredjedelar av förändringen anses bero på förändringen i den allmänna förtjänstnivån och en tredjedel på förändringen i den allmänna prisnivån.

6 §

Bibehållande av kostnadsfördelningen

Fördelningen mellan landskapet och kommunerna av de uppgiftsbaserade kostnaderna för undervisnings- och kulturverksamheten samt socialvården bibehålls enligt samma förhållande som var gällande när denna lag trädde i kraft. Detta gäller inte kostnader för anläggningsprojekt, kalkylerade räntor och avskrivningar eller kostnader för skötsel av lån.

Kostnadsfördelningens utveckling utreds i sin helhet mellan landskapet och kommunerna **vart fjärde år (justeringsår)**. Basbeloppen av de uppgiftsbaserade landskapsandelarna justeras i över-

hetspriserna justeras i överensstämmelse med utredningarna vart fjärde år (*justeringsår*) så som landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten (72/93) och landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården (71/93) stadgar. Dessutom justeras beloppet av den allmänna landskapsandelen så att kostnadsfördelningen i fråga om de uppgiftsbaserade landskapsandelarna förblir oförändrad i sin helhet.

ensstämmelse med utredningarna enligt landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten (72/93) och landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården (71/93). **Justeringen beaktas vid fastställandet av basbeloppen verksamhetsåret efter att utredningarna slutförts.**

7a §

Basbelopp för den

allmänna landskapsandelen

Landskapsstyrelsen fastställer årligen senast den 15 oktober ett basbelopp för den allmänna landskapsandelen för det följande verksamhetsåret. Basbeloppet fastställs på basen av föregående fastställelseårs basbelopp justerat med förändringen i kostnadsnivån utgående från juli månads allmänna förtjänstnivå- och konsumentprisindex fastställelseåret. Vid fastställandet beaktas även de beräknade förändringarna i omfattningen och arten av landskapsandelsuppgifterna under verksamhetsåret.

(ny)

8 §

Allmän landskapsandel till kommuner

Den allmänna landskapsandelen erhålls genom att invånarantalet den första dagen året före finansåret multipliceras med det fastställda genomsnittliga beloppet av den allmänna landskapsandelen, vilket multipliceras med kommunens koefficient enligt bosättningsstruktur-

8 §

Allmän landskapsandel till kommuner

Den allmänna landskapsandelen erhålls genom att invånarantalet den första dagen året före verksamhetsåret multipliceras med **basbeloppet** av den allmänna landskapsandelen, vilket multipliceras med kommunens koefficient enligt bosättningsstrukturgrupp.

grupp.

Summan av de belopp som erhålls enligt 1 och 2 mom. (*basdelen*) kan dessutom ökas eller minskas med den utjämningsdel som anges i 26 §.

11 §

Komplettering av skatteinkomsterna

Koefficienterna för beräkning av kompletteringsgränserna är följande:

Kommuntyp	Koefficient
Skärgårdskommuner och kommuner med mindre än 500 invånare	0,95
Övriga kommuner	0,85

13 §

Tidpunkt för fastställande och justering av landskapsandelen

Landskapsstyrelsen beslutar senast den 15 oktober varje år om fastställande och justering av de genomsnittliga beloppen av landskapsandelarna eller de genomsnittliga belopp som ligger till grund för landskapsandelarna.

15 §

Tidpunkt för utbetalning

Justeringen av det genomsnittliga beloppet av den allmänna landskapsandelen beaktas i samband med utbetalningen av landskapsandelen för november efter

(upphävs)

11 §

Komplettering av skatteinkomsterna

Koefficienterna för beräkning av kompletteringsgränserna är följande:

Kommun	Koefficient
Skärgårdskommuner och kommuner med mindre än 500 invånare	0,95
Kommuner med mellan 500 och 1.100 invånare	0,90
Kommuner med mer än 1.000 invånare	0,85

13 §

Tidpunkt för fastställande och justering av landskapsandelen

(upphävs)

15 §

Tidpunkt för utbetalning

Justeringen av landskapsandelarna enligt 4 § beaktas i samband med utbetalningen av landskapsandelen från och med november månad efter

justeringen.

20 §

Ändringssökande

I fråga om lagligheten av landskapsstyrelsens beslut med anledning av rättelseyrkande eller i ett sådant beslut som avses i 16, 17 och 22 §§ får ändring sökas hos högsta förvaltningsdomstolen, såsom i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (FFS 154/50) är föreskrivet.

21 §

Skyldighet att lämna upplysningar

Kommunerna eller kommunalförbunden skall enligt vad landskapsstyrelsen bestämmer till behövliga delar sända in de upplysningar om kommunplanen, budgeten, bokslutet och förvaltningsberättelsen samt övriga upplysningar som behövs för att bestämma landskapsandelar och finansieringsunderstöd enligt denna lag.

29 §

*Komplettering av skatteinkomsterna
under år 1997*

Med avvikelse från vad som stadgas i 11 § 4 mom. beräknas kompletteringen av skatteinkomsterna för år 1997 på basen av den genomsnittliga kommunala uttaxeringen per skatteöre i landskapet under år 1997 minskad med 1,8 penni. Om den genomsnittliga kommunala uttaxeringen per skatteöre i landskapet för

justeringen. Justeringen skall vara slutförd före utgången av verksamhetsåret.

20 §

Ändringssökande

I fråga om lagligheten av landskapsstyrelsens beslut med anledning av rättelseyrkande eller ett beslut som avses i 16, 17 och 22 §§ får **besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen enligt förvaltningsprocesslagen (FFS 586-/1996).**

21 §

Skyldighet att lämna upplysningar

Kommunerna eller kommunalförbunden skall **ge landskapsstyrelsen de upplysningar som behövs för att fastställa landskapsandelar och finansieringsunderstöd enligt denna lag.**

28 §

*Komplettering av skatteinkomsterna
under år 1998*

Med avvikelse från vad som stadgas i 11 § 4 mom. beräknas kompletteringen av skatteinkomsterna för år **1998** på basen av den genomsnittliga kommunala uttaxeringen per skatteöre i landskapet under år **1997** minskad med **0,8** penni. Om den genomsnittliga kommunala uttaxeringen per skatteöre i landskapet för

år 1996 överstiger kommunens egen uttaxering per skatteöre för år 1996, används kommunens egen uttaxering per skatteöre för år 1996 minskad med 1,8 penni vid beräkningen av skattekompletteringen enligt 11 §.

år 1997 överstiger kommunens egen uttaxering per skatteöre för år 1997, används kommunens egen uttaxering per skatteöre för år 1997 minskad med 0,8 penni vid beräkningen av skattekompletteringen enligt 11 §.

Denna lag träder i kraft den

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 7a § fastställs basloppet för den allmänna landskapsandelen för år 1998 i samband med avgivandet av förslaget till budget för år 1998.

Denna lag skall beaktas även när den allmänna landskapsandelen för år 1998 enligt 14 § 2 mom. beviljas.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 15 § 1 mom. skall de allmänna landskapsandelar som har betalats till kommunerna under år 1998 enligt de bestämmelser som var gällande innan denna lag har trätt i kraft kvittas mot de allmänna landskapsandelar som skulle ha betalats till kommunerna under år 1998 om denna lag varit gällande från och med den 1 januari 1998. Det resterande beloppet skall fördelas i lika stora poster under de återstående månaderna av år 1998.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 14 § 2 mom. beviljas komplettering av skatteinkomsterna år 1998 före utgången av den månad som följer efter den månad när denna lag träder i kraft.

2. **LANDSKAPSLAG**
om ändring av landskapslagen om planering av och
landskapsandel för socialvården

I enlighet med lagtingets beslut

ändras 5 § 1 mom. 3 punkten, 8-11 §§, 12 § 3 mom., 13 § 1 och 3 mom., 27 § 1 mom. och 30 § landskapslagen den 19 oktober 1993 om planering av och landskapsandel för socialvården (71/93) samt

fogas till lagen en ny 14a § som följer:

Gällande lydelse

5 §

Socialvårdsplanens innehåll

Socialvårdsplanen skall innehålla:

 3) de landskapsandelar som skall
 erläggas för socialvården, kalkylerade
 markbelopp enligt åldersgrupp per invå-
 nare samt en uppskattning av det
 sammanlagda beloppet av driftskostna-
 derna för den socialvård som kommuner-
 na ordnar,

8 §

*Godkännande och justering av
 landskapsandelar*

Totalbeloppen av landskapsandelar-
 na för driftskostnaderna för socialvården
 samt de markbelopp per kommuninvåna-
 re som utgör grunden för landskapsande-
 larna godkänns årligen i socialvårdspla-
 nen.

Då landskapsandelarna godkänns
 beaktas ändringen i omfattningen och
 arten av landskapsandelsuppgifter samt i
 kostnadsnivån enligt 5 § landskapsan-
 delslagen.

Föreslagen lydelse

5 §

Socialvårdsplanens innehåll

Socialvårdsplanen skall innehålla:

 3) de landskapsandelar som skall
 erläggas för socialvården, **basbelopp**
 enligt åldersgrupp per invånare samt en
 uppskattning av det sammanlagda belop-
 pet av driftskostnaderna för den social-
 vård som kommunerna ordnar,

8 §

Fastställande av basbeloppen

Landskapsstyrelsen fastställer år-
ligen i socialvårdsplanen de basbelopp
per kommuninvånare som utgör grun-
den för landskapsandelarna för social-
vårdens driftskostnader för det följän-
de verksamhetsåret. Basbeloppen fast-
ställs på basen av föregående faststäl-
lelseårs basbelopp justerat med för-
ändringen i kostnadsnivån utgående
från juli månads allmänna
förtjänstnivå- och konsumentprisindex
fastställelseåret. Vid fastställandet be-

Landskapsandelarna för verksamhetsåret justeras under verksamhetsåret och därefter enligt 4 § landskapsandelslagen. Justeringen görs årligen före utgången av oktober genom att socialvårdsplanen vid behov ändras.

9 §

*Kalkylerat markbelopp enligt
åldersgrupp*

De kalkylerade markbeloppen per kommuninvånare godkänns för socialvården på basen av följande åldersgrupper:

0-6 år
7-64 år
65-74 år
de som fyllt 75 år

10 §

Landskapsandel till kommuner

Landskapsandelen för socialvården erhålls genom att de kalkylerade markbeloppen enligt åldersgrupp multipliceras med antalet kommuninvånare som hör till åldersgruppen i fråga. De belopp som erhålls för respektive åldersgrupp adderas och summan multipliceras med de landskapsandelsprocenter som bestäms enligt kommunens bosättningsstrukturgrupp.

11 §

*Landskapsandelsprocenter enligt
bosättningsstrukturgrupp*

Landskapsandelsprocenterna enligt de bosättningsstrukturgrupper som avses i landskapslagen om bosättningsstrukturgrupper (73/93) är följande:

Kommunens	Landskapsandels-
bosättningsstruktur-	procenter

aktas även de beräknade förändringarna i omfattningen och arten av landskapsandelsuppgifterna under verksamhetsåret.

9 §

*Basbelopp enligt
åldersgrupp*

Basbeloppen per kommuninvånare fastställs för socialvården för följande åldersgrupper:

0-6 år
7-64 år
65-74 år
75-84 år
85 år och äldre

10 §

Landskapsandel till kommuner

Landskapsandelen för socialvården erhålls genom att **basbeloppen** enligt åldersgrupp multipliceras med antalet kommuninvånare som hör till åldersgruppen i fråga. De belopp som erhålls för respektive åldersgrupp adderas och summan multipliceras med de landskapsandelsprocenter som bestäms enligt kommunens bosättningsstrukturgrupp.

11 §

*Landskapsandelsprocenter enligt
bosättningsstrukturgrupp*

Landskapsandelsprocenterna enligt de bosättningsstrukturgrupper som avses i landskapslagen om bosättningsstrukturgrupper (73/93) är följande:

Kommunens	Landskapsandels-
bosättningsstruktur-	procent

grupp

1	45
2	45
3	45
4	39

grupp

1	37
2	37
3	37
4	24

12 §

*Beviljande och utbetalning av
landskapsandelar*

Justeringarna av landskapsandelarna beaktas i samband med utbetalningen av landskapsandelen för november månad efter justeringen.

13 §

Bibehållande av kostnadsfördelning

Fördelningen mellan landskapet och kommunerna av kostnaderna för den kommunala socialvården som ordnats i den omfattning som socialvårdsplanen bestämmer bibehålls sådan den är när denna lag träder i kraft.

Kostnadsfördelningen utreds vart fjärde år (*justeringsår*). Om den genomförda kostnadsfördelningen beräknad för året före justeringsåret skiljer sig från den kostnadsfördelning som gäller när denna lag träder i kraft, skall beloppen av landskapsandelarna justeras så att kostnadsfördelningen återgår till den ursprungliga nivån vid ingången av justeringsåret.

12 §

*Beviljande och utbetalning av
landskapsandelar*

Justeringen av landskapsandelarna enligt 4 § landskapsandelslagen beaktas i samband med utbetalningen av landskapsandelen från och med november månad efter justeringen. Justeringen skall vara slutförd före utgången av verksamhetsåret.

13 §

Bibehållande av kostnadsfördelningen

Fördelningen mellan landskapet och kommunerna av kostnaderna för den kommunala socialvården som ordnats i den omfattning som socialvårdsplanen anger bibehålls enligt samma förhållande som var gällande när denna lag trädde i kraft.

Kostnadsfördelningen utreds vart fjärde år (*justeringsår*). Om den genomförda kostnadsfördelningen beräknad för året före justeringsåret skiljer sig från den kostnadsfördelning som gäller när denna lag träder i kraft, skall beloppen av landskapsandelarna justeras så att kostnadsfördelningen återgår till den ursprungliga nivån vid ingången av justeringsåret.

Justeringen beaktas vid fastställandet av basbeloppen verksamhetsåret efter

att utredningarna slutförts.

14a §

Nya uppgifter

Om kommunerna påförs nya landskapsandelsuppgifter inom socialvården skall det eftersträvas att de merkostnader uppgifterna medför fördelas mellan landskapet och kommunerna enligt den kostnadsfördelning som var gällande när denna lag trädde i kraft.

(ny)

27 §

Ändringssökande

I fråga om lagligheten av landskapsstyrelsens beslut med anledning av rättelseyrkande eller i sådana beslut som avses 25 §, 29 § 3 mom. och 31 § får ändring sökas hos högsta förvaltningsdomstolen, såsom i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (FFS 154-/50) är stadgat.

27

Ändringssökande

I fråga om lagligheten av landskapsstyrelsens beslut med anledning av rättelseyrkande eller ett beslut som avses 25 §, 29 § 3 mom. och 31 § får **besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen enligt förvaltningsprocesslagen (FFS 586/1996).**

30 §

Skyldighet att lämna upplysningar

Kommunerna eller kommunalförbunden skall enligt vad landskapsstyrelsen bestämmer sända in de upplysningar om kommunplanen, budgeten, bokslutet och förvaltningsberättelsen samt övriga upplysningar som behövs för att bestämma landskapsandelar enligt denna lag.

30 §

Skyldighet att lämna upplysningar

Kommunerna eller kommunalförbunden skall **ge landskapsstyrelsen de upplysningar som behövs för att fastställa landskapsandelar enligt denna lag samt pröva ändamålenligheten i kommunens servicesystem.**

Denna lag träder i kraft

Denna lag skall beaktas när de basbeloppen per kommuninvånare för

år 1998 fastställs i socialvårdsplanen.

Denna lag skall beaktas även när landskapsandelen för driftskostnaderna till kommunerna för år 1998 enligt 12 § 1 mom. beviljas.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 12 § 2 mom. skall de landskapsandelar som har betalats till kommunerna under år 1998 enligt de bestämmelser som var gällande innan denna lag har trätt i kraft kvittas mot de landskapsandelar som skulle ha betalats till kommunerna under år 1998 om denna lag varit gällande från och med den 1 januari 1998. Det resterande beloppet skall fördelas i lika stora poster under de återstående månaderna av år 1998.

3.

LANDSKAPSLAG

om ändring av landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten

I enlighet med lagtingets beslut

upphävs 39 § 3 mom. landskapslagen den 19 oktober 1993 om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten (72/93) samt

ändras 3-12 §§, rubriken för 13 §, 14 och 15 §§, 16 § 1 mom. 17 § och 19-22 §§, 23 § 1 mom., 36 § 1 mom., 39 § 2 och 4 mom. samt 40 § som följer:

Gällande lydelse

3 §

Allmän bestämmelse

För finansiering av driftskostnader för grundskolor erhåller kommunerna land-skapsandel och, när så stadgas, be-

Föreslagen lydelse

3 §

Allmän bestämmelse

För finansiering av driftskostnaderna för grundskolan erhåller kommunerna landskapsandel enligt de kal-

talningsandelar från elevernas hemkommuner.

Landskapsandelen och betalningsandelen bestäms enligt kalkylerade grunder per elev.

4 §

Kalkylerad landskapsandelsgrund

Landskapsandelen för en kommuns grundskoleverksamhet beräknas på det belopp som erhålls genom en sammanräkning av

1) antalet elever som har hemort i kommunen multiplicerat med det per elev bestämda enhetspriset för den kommun som är huvudman för skolan och

2) antalet elever med hemort i kommunen som skall skjutas och inkvarteras multiplicerat med det enhetspris per elev för skolskjuts och inkvartering som har bestämts för elevens hemkommun.

5 §

Landskapsandel till kommuner

Landskapsandelen för grundskolor erhålls genom att det kalkylerade landskapsandelsbeloppet enligt 4 § multipliceras med de landskapsandelsprocenter som bestäms enligt kommunens boställningsstrukturgrupp enligt 6 §.

6 §

Landskapsandelsskalan

Landskapsandelen för driftskostnaderna uträknas för elevernas hemkommuner.

kalyerade grunder som anges nedan.

4 §

Fastställande av landskapsandelsgrunderna

Landskapsstyrelsen fastställer årligen senast den 15 oktober de basbelopp per kommuninvånare och ett särskilt kalkylerat landskapsandelsbelopp för träningsundervisningen, vilka läggs till grund för beräknandet av landskapsandelen för grundskolan för det följande verksamhetsåret.

5 §

Basbeloppen

Basbeloppen fastställs på basen av föregående fastställelseårs basbelopp justerat med förändringen i kostnadsnivån utgående från juli månads allmänna förtjänstnivå- och konsumentprisindex fastställelseåret. Vid fastställandet beaktas även de beräknade förändringarna i omfattningen och arten av landskapsandelsuppgifterna under verksamhetsåret.

6 §

Basbelopp enligt åldersgrupp

Basbeloppen per kommuninvånare fastställs för grundskolan för följande

ner enligt de bosättningsstrukturgrupper som avses i landskapslagen om bosättningsstrukturgrupper (73/93) enligt följande:

Bosättningsstrukturgrupp	Landskapsandelsprocent
1	40
2	40
3	40
4	34

7 §

Hemkommunernas nettoandelar

När en elevs hemkommun enligt lag är skyldig att finansiera sin andel av driftkostnaderna för en elev, skall hemkommunens nettoandel per elev om något annat inte föreskrivs senare i denna paragraf eller om kommunerna inte avtalar om något annat i fråga om grundskolor räknas ut så, att från det per elev bestämda enhetspriset för grundskolan för den kommun som är huvudman för skolan dras det belopp av som erhålls då enhetspriset för grundskolan multipliceras med den landskapsandelsprocent som bestäms enligt hemkommunens bosättningsstrukturgrupp enligt 6 §.

I fråga om en elev som får undervisning som avses i 44 § grundskollagen för landskapet Åland (18/88) skall hemkommunens nettoandel med avvikelser från 1 mom. räknas ut så att från det kalkylerade beloppet per elev vilket baseras på föregående års faktiska kostnader för verksamheten dras det belopp av som erhålls då det per elev bestämda enhetspriset för grundskolan multipliceras med den landskapsandelsprocent som bestäms enligt hemkommunens bosätt-

de åldersgrupper:

6-11 år

12-15 år

7 §

Landskapsandel till kommuner

Landskapsandelen för grundskolan erhålls genom att basbeloppet enligt åldersgrupp multipliceras med antalet kommuninvånare som hör till åldersgruppen i fråga. De belopp som erhålls för respektive åldersgrupp adderas och summan multipliceras med den koefficient som bestäms för kommunen enligt 2 mom.

Koefficienterna för de olika kommungrupperna är följande:

Kommun	Koefficient
Brändö, Föglö, Kumlunge, Kökar och Sottunga	1,00
Vårdö	0,75
Fastäländska kommuner med mindre än 1.000 invånare	0,50
Fastäländska kommuner med mer än 1.000 invånare	0,40
Mariehamn	0,28

ningsstrukturgrupp enligt 6 §.

När det kalkylerade beloppet per elev enligt 2 mom. bestäms, fastställs de enligt fjolårets bokslut föranledda kostnaderna för denna undervisning i bruttobelopp per elev justerade med den beräknade förändringen under innevarande år och följande år i kostnadsnivån samt landskapsandelsuppgifterna.

När hemkommunens nettoandel bestäms beaktas inte de kostnader som avses i 13 §.

8 §

Fastställande av

landskapsandelsgrunderna

Landskapsstyrelsen skall i enlighet med vad som är stadgat i 3 § landskapsandelslagen årligen senast den 15 oktober fastställa genomsnittliga belopp för de enhetspriser som läggs till grund för landskapsandelen för följande år. Enhetspriserna bestäms av landskapsstyrelsen.

8 §

Bibehållande av kostnadsfördelningen

Fördelningen mellan landskapet och kommunerna av driftskostnaderna för grundskolan bibehålls enligt samma förhållande som var gällande när denna lag träder i kraft. I driftskostnaderna ingår inte de kostnader som anges i 13 §.

Kostnadsfördelningen utreds vart fjärde år (*justeringsår*). Om den genomförda kostnadsfördelningen beräknad för året före justeringsåret skiljer sig från den kostnadsfördelning som gäller när denna lag träder i kraft, skall beloppen av landskapsandelarna justeras så att kostnadsfördelningen återgår till den ursprungliga nivån vid ingången av justeringsåret. Justeringen beaktas vid fastställandet av basbeloppen verksamhetsåret efter att utredningarna slutförts.

Innan en justering enligt 1 mom. vidtas skall landskapsstyrelsen förhandla med kommunerna om kostnadsfördelningens utveckling. Närmare bestämmelser om förhandlingarna

9 §

Bibehållande av kostnadsfördelningen

För bibehållande av kostnadsfördelningen mellan landskapet och kommunerna skall de i 8 § nämnda genomsnittliga beloppen för de enhetspriser som fastställts för det löpande året justeras vart fjärde år (*justeringsår*), med beaktande av de i 10-12 §§ angivna faktiska kostnaderna under föregående år samt förändringarna i den beräknade kostnadsnivån och verksamhetens art och omfattning under det löpande året.

För andra år än dem som avses i 1 mom. skall de genomsnittliga beloppen justeras enligt 4 och 5 §§ landskapsandelslagen.

Innan en justering enligt 1 mom. vidtas skall landskapsstyrelsen förhandla med kommunerna. Närmare föreskrifter om förhandlingarna mellan landskapet och kommunerna kan utfärdas genom landskapsförordning.

10 §

Enhetspriset per elev i grundskolan

Enhetspriset per elev i grundskolan skall för varje kommun beräknas vart fjärde år (*justeringsår*) på basis av de totalkostnader som kommunerna under året före det då enhetspriset fastställs har haft för dessa skolor.

Enhetspriserna för grundskolorna räknas ut så att timresursen per elev beräknat särskilt för varje kommun jämförs

mellan landskapet och kommunerna kan utfärdas genom landskapsförordning.

9 §

Särskild landskapsandel för träningsundervisningen

Utöver den landskapsandel som avses i 7 § erhåller elevens hemkommun en särskild landskapsandel för elever som får sådan undervisning som avses i 21 § 3 mom. grundskolelagen för landskapet Åland (18/95), nedan kallad träningsundervisning.

Den särskilda landskapsandelen för kommunen erhålls genom att det fastställda särskilda landskapsandelsbeloppet multipliceras med antalet elever i kommunen som erhåller träningsundervisning.

10 §

Särskilt landskapsandelsbelopp

Det särskilda landskapsandelsbeloppet fastställs på basen av skillnaden mellan den genomsnittliga kostnaden för en grundskoleelev och kostnaden för en elev i träningsundervisning verksamhetsåret före fastställlesåret. Vid fastställandet beaktas även de beräknade förändringarna i omfattningen och arten av landskapsandelsupp-

med grundskolekostnaderna per elev för respektive kommun. Av de uppgifter som erhållits på detta sätt fastställs på basis av sambandet mellan timresursen per elev och de beräknade kostnaderna per elev ett genomsnittligt belopp för alla kommuner. Utgående från detta samband bestäms, på basis av timresursen per elev, ett belopp per elev i grundskolan i respektive kommun. Det uträknade beloppet korrigeras sedan med en högstadiekoefficient, varefter det enhetspris som läggs till grund för landskapsandelen erhålls.

I grundskolförordningen för landskapet Åland (21/88) finns närmare bestämmelser om timresurs. Enhetspriserna skall bestämmas så att de belopp som erhålls när de kommunvis beräknade enhetspriserna multipliceras med elevantalet i kommunernas grundskolor sammanlagt motsvarar totalkostnaderna.

Under andra år än dem som nämns i 1 och 2 mom. skall det för varje kommun senast fastställda enhetspriset räknas om i enlighet med de förändringar som skett i den beräknade timresursen per elev. När enhetspriserna fastställs för ett sådant år som avses i detta moment skall dessutom, enligt vad som föreskrivs i 2 mom., beaktas huruvida högstadium finns.

Det i 2 mom. nämnda sambandet mellan timresursen och kostnaderna beräknas utgående från timresursen det år för vilket kostnadsuppgifterna samlas in.

Det enhetspris som läggs till grund för landskapsandelen bestäms enligt timresursen och elevantalet den 20 augusti det år då enhetspriset fastställs.

gifterna samt den beräknade kostnadsnivån under verksamhetsåret.

11 §

Högstadiekoefficient

När en grundskolas enhetspris beräknas höjs det enligt 10 § 2 mom. uträknade beloppet per elev för kommuner som har högstadium så att detta belopp motsvarar den genomsnittliga skillnaden mellan kostnaderna per elev i kommuner som har högstadium och kommuner utan högstadium. De totala kostnader som motsvarar höjningen avdras när enhetspriserna för alla kommuner beräknas.

12 §

Enhetspris för skolskjuts och inkvartering

Vart fjärde år skall ett enhetspris för skolskjuts och inkvartering per bosättningsstrukturgrupp räknas fram. Enhetspriset erhålls genom att de kostnader som kommuner med liknande bosättningsstruktur har haft för skolskjutsar och inkvartering under året innan enhetspriset bestäms divideras med det sammanlagda antalet elever som fått skolskjuts och inkvartering.

Närmare bestämmelser om bosättningsstrukturgrupperingen finns i landskapslagen om bosättningsstrukturgrupper (73/93).

Enhetspriserna för skolskjuts och inkvartering skall justeras på motsvarande sätt som i 9 § 1 och 2 mom.

13 §

Kostnader som inte beaktas vid beräkning av enhetspriser

11 §

Elevantalet som underlag för den särskilda landskapsandelen

Den särskilda landskapsandelen fastställs enligt enligt uppgifter om elevantalet den 20 augusti fastställelseåret. Uppgifterna tillställs landskapsstyrelsen av elevens hemkommun.

Landskapsandel kan lämnas obehviljad i fråga om elever som inte senast den 25 augusti har anmälts till landskapsstyrelsen.

12 §

Justering av den särskilda landskapsandelen i förhållande till elevantalet

Om antalet elever i träningsundervisning förändras under verksamhetsåret justeras utbetalningen av den särskilda landskapsandelen i förhållande till förändringen i elevantalet.

13 §

Kostnader som inte beaktas vid beräkning av basbeloppen eller det särskilda landskapsandelsbeloppet

14 §

Elevantalet

För grundskolor bestäms landskapsandelen för driftskostnaderna och betalningsskyldigheten för elevernas hemkommuner enligt uppgifter om elevantalet den 20 augusti. Uppgifterna tillställs landskapsstyrelsen av den kommun som är huvudman för grundskolan.

Landskapsandel kan lämnas obeviljad i fråga om elever som inte senast den 25 augusti har anmälts till landskapsstyrelsen. Härvid har inte heller elevens hemkommun någon betalningsskyldighet.

Under finansåret justeras utbetalningen av landskapsandelen och nettoandelen efter augusti månad i förhållande till elevantalet den 20 augusti.

15 §

Elevens hemkommun

Vid bestämmandet av enhetspriset per elev för grundskolan avses med elevens hemkommun den kommun, där eleven har sin hemort enligt lagen om befolkningsböcker (FFS 141/69) den 1 augusti samma år som elevantalet beräknas.

Vid fastställandet av landskapsandelen och hemkommunens nettoandel avses med elevens hemkommun med avvikelse från 1 mom. den kommun där eleven har sin hemkommun vid ingången av respektive termin.

16 §

Kalkylerad landskapsandel

Landskapsandelen för en kommuns medborgarinstitut beräknas på det belopp

14 §

Kommuninvånare

Med kommuninvånare avses den som har hemkommun i kommunen enligt lagen om hemkommun (FFS 201/1994).

Vid uträkningen av den landskapsandel som avses i 7 § anses invånarantalet vid ingången av året före verksamhetsåret vara kommunens invånarantal.

15 §

Elevens hemkommun

Med elevens hemkommun avses den kommun där eleven har sin hemkommun enligt lagen om hemkommun vid ingången av respektive termin.

16 §

Kalkylerad landskapsandel

Landskapsandelen för en kommuns medborgarinstitut beräknas på det belopp

som erhålls genom att det timantal som har fastställts som beräkningsgrund för landskapsandelen multipliceras med det per undervisningstimme bestämda enhetspriset.

17 §

Enhetspris för medborgarinstitut

Landskapsstyrelsen skall årligen inom ramen för landskapsbudgeten fastställa ett enhetspris per undervisningstimme för medborgarinstitut.

19 §

Kalkylerad landskapsandelsgrund

Den mot bosättningsstrukturgrupperingen svarande landskapsandelen för en kommuns biblioteksväsen beräknas på ett belopp som erhålls genom att kommunens invånarantal multipliceras med det för biblioteket bestämda enhetspriset.

Den mot bosättningsstrukturgrupperingen svarande landskapsandelen för kommunernas övriga kulturverksamhet beräknas på det belopp som erhålls genom en sammanräkning av

1) kommunens invånarantal multiplicerat med det för kulturverksamheten fastställda enhetspriset,

som erhålls genom att det timantal som har fastställts som beräkningsgrund för landskapsandelen multipliceras med det per undervisningstimme bestämda **basbeloppet**.

17 §

Basbelopp för medborgarinstitut

Landskapsstyrelsen fastställer årligen senast den 15 oktober ett basbelopp per undervisningstimme för medborgarinstitut för det följande verksamhetsåret. Basbeloppet fastställs på basen av föregående fastställelseårs basbelopp justerat med förändringen i kostnadsnivån utgående från juli månads allmänna förtjänstnivå- och konsumentprisindex fastställelseåret. Vid fastställandet beaktas även de beräknade förändringarna i omfattningen och arten av landskapsandelsuppgifterna under verksamhetsåret.

19 §

Kalkylerad landskapsandelsgrund

Den mot bosättningsstrukturgrupperingen svarande landskapsandelen för en kommuns biblioteksväsen beräknas på ett belopp som erhålls genom att kommunens invånarantal multipliceras med det för biblioteket bestämda **basbeloppet**.

Den mot bosättningsstrukturgrupperingen svarande landskapsandelen för kommunernas övriga kulturverksamhet beräknas på det belopp som erhålls genom en sammanräkning av

1) kommunens invånarantal multiplicerat med det för kulturverksamheten fastställda **basbeloppet**,

2) kommunens invånarantal multiplicerat med det för idrottsverksamheten fastställda enhetspriset samt

3) kommunens invånarantal multiplicerat med det för ungdomsarbetet fastställda enhetspriset.

20 §

Landskapsandelsskalan

Kommunen får enligt sin bosättningsstrukturgrupp landskapsandel för det enligt 19 § beräknade beloppet på det sätt som stadgas i 5 och 6 §§. Den enligt bosättningsstrukturgrupp bestämda landskapsandelen för två eller flera kommuners gemensamma bibliotek skall beräknas i förhållande till kommunernas invånarantal.

2) kommunens invånarantal multiplicerat med det för idrottsverksamheten fastställda **basbeloppet** samt

3) kommunens invånarantal multiplicerat med det för ungdomsarbetet fastställda **basbeloppet**.

20 §

Landskapsandelsskalan

Kommunen får landskapsandel för kulturverksamheten genom att det enligt 19 § beräknade beloppet multipliceras med de landskapsandelsprocenter som bestäms enligt kommunens bosättningsstrukturgrupp enligt 2 mom.

Landskapsandelsprocenterna enligt de bosättningsstrukturgrupper som avses i landskapslagen om bosättningsstrukturgrupper (73/93) är följande:

Bosättningsstrukturgrupp	Landskapsandelsprocent
1	40
2	40
3	40
4	34

Den enligt bosättningsstrukturgrupp bestämda landskapsandelen för två eller flera kommuners gemensamma bibliotek skall beräknas i förhållande till kommunernas invånarantal.

21 §

Enhetspris för bibliotek

Enhetspriset för bibliotek skall årligen fastställas och justeras i tillämpliga delar med vad som stadgas i 8 §.

21 §

Basbeloppen för bibliotek

Landskapsstyrelsen skall årligen senast den 15 oktober fastställa ett basbelopp per kommuninvånare enligt

Vart fjärde år (*justeringsår*) skall ett enhetspris för bibliotek för kommuner med olika bosättningsstruktur räknas fram. Enhetspriset beräknas så att de kostnader som kommunerna inom respektive kategori har haft för biblioteket under året innan enhetspriserna fastställs divideras med dessa kommuners invånarantal. Det uträknade beloppet korrigeras sedan med förändringarna i den beräknade kostnadsnivån och verksamhetens art och omfattning under det löpande året.

Vid beräkningen av enhetspriset skall de kostnader som avses i 13 § inte beaktas.

22 §

Enhetspriserna för kulturverksamhet, idrottsverksamhet och ungdomsarbete

Landskapsstyrelsen skall årligen inom ramen för landskapsbudgeten fastställa enhetspriset per kommuninvånare för kulturverksamheten, idrottsverksamheten och ungdomsarbetet.

23 §

Kommuninvånare

Med kommuninvånare avses den

bosättningsstrukturgrupp för biblioteken för det följande verksamhetsåret. Basbeloppen fastställs på basen av föregående fastställelseårs basbelopp justerat med förändringen i kostnadsnivån utgående från juli månads allmänna förtjänstnivå- och konsumentprisindex fastställelseåret. Vid fastställandet beaktas även de beräknade förändringarna i omfattningen och arten av landskapsandelsuppgifterna under verksamhetsåret.

22 §

Basbeloppen för kulturverksamhet, idrottsverksamhet och ungdomsarbete

Landskapsstyrelsen skall årligen senast den 15 oktober fastställa ett basbelopp per kommuninvånare för kulturverksamheten, idrottsverksamheten och ungdomsarbetet för det följande verksamhetsåret. Basbeloppen fastställs på basen av föregående fastställelseårs basbelopp justerat med förändringen i kostnadsnivån utgående från juli månads allmänna förtjänstnivå- och konsumentprisindex fastställelseåret. Vid fastställandet beaktas även de beräknade förändringarna i omfattningen och arten av landskapsandelsuppgifterna under verksamhetsåret.

23 §

Kommuninvånare

Med kommuninvånare avses den

som har hemort i kommunen enligt lagen om befolkningsböcker (FFS 141/69).

36 §

Ändringsökande

I fråga om lagligheten av landskapsstyrelsens beslut med anledning av rättelseyrkande, i ett sådant beslut om återkrav av landskapsandel som avses i 34 § eller i beslut som avses i 41 § får ändring sökas hos högsta förvaltningsdomstolen, såsom i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (FFS 154-/50) är stadgat. Om rätten att söka ändring i andra beslut som har givits med stöd av ett stadgande i landskapsandelslagen, till vilken hänvisas i denna lag, gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 20 § landskapsandelslagen.

39 §

Utbetalning

Justeringar av landskapsandelarna och de genomsnittliga belopp som ligger till grund för dem beaktas i samband med utbetalningen av landskapsandelen för november månad efter justeringen.

Elevens hemkommun skall två gånger om året, den första gången i februari och den andra gången i oktober om inte annat avtalats, till grundskolans huvudman betala ett belopp som i de fall som avses i 38 § 1 mom. 1 punkten motsvarar det belopp som erhålls då enhetspriset för

som har **hemkommun i kommunen enligt lagen om hemkommun.**

36 §

Ändringssökande

I fråga om lagligheten av landskapsstyrelsens beslut med anledning av rättelseyrkande, i ett sådant beslut om återkrav av landskapsandel som avses i 34 § eller i beslut som avses i 41 § får **besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen enligt förvaltningsprocesslagen (FFS 586/1996). Om rätten att anföras besvär i andra beslut som har fattats med stöd av en bestämmelse i landskapsandelslagen, till vilken hänvisas i denna lag, gäller i tillämpliga delar vad som föreskrivs i 20 § landskapsandelslagen.**

39 §

Utbetalning

Justeringen av landskapsandelarna enligt 4 § landskapsandelslagen beaktas i samband med utbetalningen av landskapsandelen från och med november månad efter justeringen. Justeringen skall vara slutförd före utgången av verksamhetsåret.

(upphävs)

grundskolan multipliceras med den landskapsandelsprocent som bestäms enligt kommunens bosättningsstrukturgrupp enligt 6 § och hemkommunens nettoandel.

Kommun som i enlighet med 18 § skall betala en betalningsandel till medborgarinstitutets huvudman skall två gånger om året vid samma tidpunkter som i 3 mom. betala en betalningsandel till medborgarinstitutets huvudman om inget annat avtalats.

40 §

Skyldighet att lämna upplysningar

Kommunerna eller kommunalförbunden skall enligt vad landskapsstyrelsen bestämmer sända in de upplysningar om kommunplanen, budgeten, bokslutet och förvaltningsberättelsen samt övriga upplysningar som behövs för att bestämma landskapsandelar enligt denna lag.

Kommun som i enlighet med 18 § skall betala en betalningsandel till medborgarinstitutets huvudman skall två gånger om året, **den första gången i februari och den andra gången i oktober**, betala en betalningsandel till medborgarinstitutets huvudman om inget annat avtalats.

40 §

Skyldighet att lämna upplysningar

Kommunerna eller kommunalförbunden skall **ge landskapsstyrelsen de upplysningar som behövs för att fastställa landskapsandelar enligt denna lag.**

Denna lag träder i kraft den

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 4, 17, 21 och 22 §§ fastställs basbeloppen, det särskilda landskapsandelsbeloppet och enhetsprisen för år 1998 i samband med avgivandet av förslaget till budget för år 1998.

Denna lag skall beaktas även när landskapsandelen till kommunerna för år 1998 enligt 38 § 2 mom. beviljas.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 39 § 1 mom. skall de landskapsandelar som har betalats till kommunerna under år 1998 enligt de bestämmelser som var gällande innan denna

lag har trätt i kraft kvittas mot de landskapsandelar som skulle ha betalats till kommunerna under år 1998 om denna lag varit gällande från och med den 1 januari 1998. Det resterande beloppet skall fördelas i lika stora poster under de återstående månaderna av år 1998.

4.

LANDSKAPSLAG

om ändring av 48 § grundskolelagen för landskapet Åland

I enlighet med lagtingets beslut

ändras 48 § 1 och 3 mom. grundskolelagen den 2 mars 1995 för landskapet Åland (18/95) samt

fogas till 48 § ett nytt 4 och 5 mom. som följer:

Gällande lydelse

48 §

Hemkommunernas betalningsandelar

Om en elev går i en gemensam grundskola, i en grundskola i en annan kommun än hemkommunen eller i en ersättande skola vars verksamhet finansieras av kommunen, skall elevens hemkommun delta i skolans driftskostnader enligt bestämmelserna i landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten, om kommunerna inte kommit överens om någon annan grund för fördelningen av kostnaderna.

Om en elev går i en ersättande skola vars verksamhet finansieras av huvudmannen för skolan skall elevens hem-

Föreslagen lydelse

48 §

Hemkommunernas kostnadsansvar

Om en elev går i en gemensam grundskola, i en grundskola i en annan kommun än hemkommunen eller i en ersättande skola vars verksamhet finansieras av kommunen, skall elevens hemkommun delta i skolans driftskostnader enligt **de faktiska kostnaderna, om kommunerna inte kommit överens om någon annan grund för fördelningen av kostnaderna.**

Om en elev går i en ersättande skola vars verksamhet finansieras av huvudmannen för skolan skall elevens hem-

kommun erlægga den enligt landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamhet per elev uträknade landskapsandelen till huvudmannen för den ersättande skolan.

kommun erlægga den enligt landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamhet per elev **och åldersgrupp** uträknade landskapsandelen till huvudmannen för den ersättande skolan.

Eleven hemkommun skall två gånger i året, den första gången i februari och den andra gången i oktober, betala de kostnader eller de landskapsandelar som avses i 1 och 3 mom. till grundskolans huvudman om inget annat avtalats.

När hemkommunens kostnadsansvar bestäms beaktas inte de kostnader som avses i 13 § landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamhet. Med eleven hemkommun avses den kommun, där eleven har sin hemkommun enligt lagen om hemkommun (FFS 201/1994) vid ingången av respektive termin.

Denna lag träder i kraft den

6.

LANDSKAPSLAG
om ändring av 12 § landskapsskattelagen

I enlighet med lagtingets beslut **ändras** 12 § 1 mom. landskapsskattelagen den 19 oktober 1993 (58/93), sådant det lyder i landskapslagen den 13 mars 1997 (30/97), som följer:

Gällande lydelse

12 §

Denna lag träder omedelbart i kraft.

Föreslagen lydelse

12 §

Denna lag träder omedelbart i kraft.

Landskapsskatt betalas första gången vid den beskattning som skall verkställas för skatteåret 1998.

Landskapsskatt betalas första gången vid den beskattning som skall verkställas för skatteåret 1999.

Denna lag träder i kraft den

7. **LANDSKAPSLAG**
om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i
landskapslagen om ändring av kommunalskattelagen för landskapet Åland

I enlighet med lagtingets beslut **ändras** ikraftträdelsebestämmelsen i landskapslagen den 19 oktober 1993 om ändring av kommunalskattelagen för landskapet Åland (59/93), sådan den lyder i landskapslagen den 13 mars 1997 (31/97), som följer:

Gällande lydelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994 och tillämpas första gången vid den kommunalbeskattning som skall verkställas för skatteåret 1998.

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994 och tillämpas första gången vid den kommunalbeskattning som skall verkställas för skatteåret 1999.

Denna lag träder i kraft den
